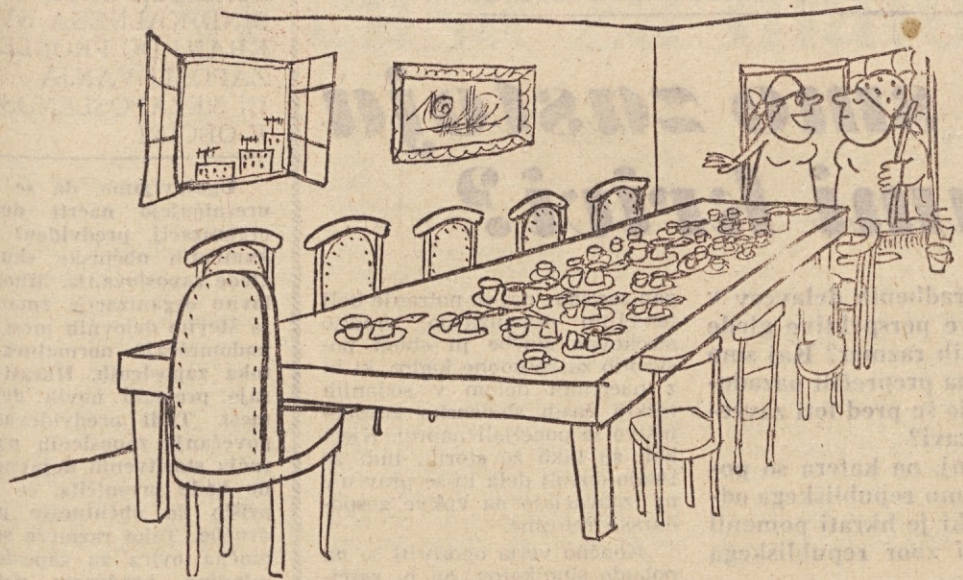


DELAVSKA ENOTNOST

PROLETARCI VSEH DEŽEL — ZDRUŽITE SE!

SOBOTA, 8. JULIJA 1967

Št. 26, leto XXIV



— Ne razumem, da lahko pri takšnih količinah popite kave nekateri spijo na delovnih mestih!

Karikatura ANDREJ NOVAK

Naše izkušnje

Preko porušenega mosta Allenby na meji med Izraelom in Jordanom teče reka beguncev: moški z otroki na ramah, ženske s culami, v katerih je vse, kar so lahko ponesele od doma, ko so jih izgnali izraelski vojaki. Ta reka se vliva v novo begunsko morje, ki nastaja v Jordanu, v morje šotorov, pod katerimi živijo ubežniki od danes do jutri, nikoli resnično siti, brez upa, da bo jutri bolje, da bodo našli zaposlitev, da bodo našli nekaj, kar bi res lahko imenovali dom...

V južnovietnamsko vas prihajajo do zob oboroženi ameriški vojaki in njihovi južnovietnamski plačanci. Vas je zapuščena, nikjer živega človeka: od nikoder ne pade strel in niti otroškega joka ni slišati. Kje so vaščani? Potem jih najdejo; pred grožnjami, da jih bodo raztrgale bombe, prihajajo iz preprostih skrivališč pod zemljo: starci, ženske z majhnimi otroki in sem ter tja poljo odrasli fantje, skoraj še otroci. Ti so najbolj sumljivi, da so »partizani«: južnovietnamski plačanci jih pretepa s kopiti pušk, nastavljajo jim nože na grlo, brcajo jih. Amerikanci stojijo ob strani, to »delo« prepuščajo svojim podreptnikom. Potem pa gredo tudi sami v akcijo in njihovi metalci ognja v nekaj minutah spremenijo vas v eno samo ogromno baklo.

Cepprav so neznani, poznamo tiste, ki bežijo preko mosta Allenby. To so naši bratje in sestre po usodi, ki smo jo tudi mi doživljali: ni še tako daleč čas, ko so tudi slovenski ljudje morali zapuščati domove, noseč s seboj samo cule zato, ker so hitlerjevci bili lačni naše zemlje.

Ljudstvo Vietnama nam ni tuje ljudstvo, njegovo trpljenje vzbuja v nas spomine na naše mrtve, ki smo jih dali za svobodo, goreče vietnamske vasi nas spominjajo na ogenj, ki je upepelil slovenske domove. Pa ne samo naše domove, tudi domove naših bratov v vsej Jugoslaviji, tudi domove delovnih ljudi v vseh tistih deželah Evrope, ki jih je teptal škorenj fašistične soldateske. Zato so nam bratje vsi tisti, ki kjerkoli na svetu doživljajo enake strahote, ki smo jih morali sami pretrpeti.

In zato je razumljivo, da smo se na vse to, kar je za nami, spomnili še posebno živo te dni, ko smo praznovali dan naših borcev; da smo se spomnili tistih strašnih let, ko so nacisti in fašisti požigali in morili po vseh okupiranih deželah, da smo se spomnili izkušenj, ki so nam jih dala tista leta.

Spomnili smo se, kako smo kljubovali takrat najmočnejšemu vojnemu stroju in kako smo vkljub začasnim porazom končno zmagali — zato, ker se nikoli nismo priznali za premagane, zato, ker smo se borili skupaj z bratskimi narodi vse Jugoslavije, in zato, ker so bili ob naši strani vsi napredni ljudje na svetu.

Izkušnje so nas naučile, da je neenoten narod najlažji plen grabežljivega tujca in da je njegova sla po osvajanju tem večja, čim manj odpora pričakuje. In vemo, da je vsak narod sam zase lahko nedorasel moči osvajačev, da pa je združen z vsemi miroljubnimi narodi na svetu močnejši od tistih, ki so z ognjem in mečem krenili v pohod.

Te dni, ko je vojna vihrala tako blizu nas, smo se še posebno živo zavedeli, da moramo biti močni, če hočemo živeti v miru in da moramo pomagati vsem tistim, ki so bili napadeni. Ognjeni zubelj na sosadni hiši lahko hitro preskoči tudi na našo streho in zato s tem, da sosedu pomagamo pri gašenju, pomagamo tudi nam samim. Zato tudi vemo, da sta pomoč napadenim in naš boj za ohranitev in okrepitev miru v interesu nas samih in vseh miroljubnih ljudi na svetu.

MILAN POGACNIK



DRAZGOŠKA BITKA

DETALJ S FRESKE V SKUPŠČINI SRS

ODLOČNA STALIŠČA LJUBLJANSKIH SINDIKATOV OB PRETRESIH V GOSPODARJENJU V DELOVNIH ORGANIZACIJAH

ODSTOPNICE NI — KJE JE IZHOD?

LJUBLJANA, 30. junija: Danes se je sestal na plenarno sejo Mestni sindikalni svet Ljubljana. Potem ko so člani poslušali poročilo o delu predsedstva MSS v času po zadnjem plenarnem zasedanju, se je razvila živahna razprava o nalogah in stališčih ljubljanskih sindikatov v prizadevanjih za uresničevanje gospodarske reforme, ki jo je v uvodu intoniral predsednik Mestnega sindikalnega sveta Ljubljana Rudi Bregar.

NAPOVEDI SE URESNIČUJEJO

Po dokaj mirnem in skorajda polni dve leti trajajočem obdobju začetnega uveljavljanja gospodarske reforme se napovedi začnajo uresničevati.

V gospodarstvu so se marsikje začeli dogodki prehitevanja. O tem priča TOPSOV stečaj, napovedi o odpustih v ljubljanskem Rogu, pretresi v Litostro-

ju... skratka, še marsikje, da ne bi tokrat naštevati prav vseh kolektivov, ki so se v zadnjem času znašli v zares precejšnjih težavah. S sistemskim izpopolnjevanjem gospodarskega instrumentarija, gre za ukrepe zunanjetrogovinskega in deviznega režima, izpopolnjevanje bančnega mehanizma in restriktivne ukrepe kreditno monetarne politike, revalorizacijo osnovnih sredstev, smo pravzaprav šele

začutili dejansko ostrino reforme.

Razpoloženje v kolektivih je spričo zaostritve pogojev gospodarjenja kajpak različno. Kjer ni bistvenih težav, soglašajo z reformnimi ukrepi, se pa največkrat in za vsak primer zapirajo vase. Kjer pa so težave, res je, teh ni malo niti niso lahke niti jih povsod ne bodo mogli rešiti, pa bi nekateri kar takoj hoteli podpisati odstopnico, nekateri vpijejo po trdi roki, po posebnih pooblastilih...

Cuda reakcij! Pa si vendarle velja priznati, da smo v času inflacijskega gospodarstva in v razpravah o tem, kaj nas lahko spravi na zeleno vejo, zagovarjali prav take ukrepe, predvidevali in soglašali s tem, da vse delovne organizacije bržčas nimajo prihodnosti.

Jadikovanje in spet jadikovanje zdaj ne bo nikomur pomagalo. Odstopnice pa ni, saj smo si vendarle edini, da se gospodarstvo mora stabilizirati, če hočemo vstrec s svetom. Torej so potrebni ukrepi!

In prav o nekaterih teh ukrepov, ki jih zagovarjajo ljubljanski sindikati, naj bo tokrat govora.

NEZNANKA JE UGANKA

Če v sindikatih terjamo od delovnih organizacij, točneje od njihovih samoupravnih in upravnih vodstev, od njihovega strokovnega aparata, da pokaže kolektivom kak najbolj jasno pot v prihodnost, potem velja to tudi za gospodarstvo kot celoto. Navsezadnje razvoj gospodarstva ne more biti rebus, ki ga rešujejo nekateri, po službeni

(Nadaljevanje na 2. strani)

OB RAZŠIRJENEM PLENUMU OBCINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA LITIJA

Ni časa za malodušje

Za minuli razširjeni plenum občinskega sindikalnega sveta Litija, ki so mu prisostvovali tudi predsedniki sindikalnih podružnic in predsedniki upravnih odborov ter delavskih svetov litijskih delovnih organizacij, so pripravili dokaj obširno gradivo o vplivih gospodarske reforme na poslovanje delovnih organizacij in gospodarstvo litijske občine. Toda v tem gradivu sindikati niso mogli zajeti vseh delovnih organizacij, ker posamezna podjetja sploh niso posredovala ustreznih podatkov o tem, v kakšnem položaju so se znašla v poreformnem obdobju.

A ne glede na to pomanjkljivost, ki je nastala bržčas zaradi malomarnosti služb v nekaterih podjetjih, so udeleženci plenuma vseeno dobili precej verno predstavbo o gospodarjenju v občini.

Splošna ocena razmer je, da mnoga in zlasti večja litijska podjetja s številnimi ukrepi, kot so boljša organizacija dela, ustvarjanje lastnih obratnih sredstev, modernizacija proizvodnje, prilagajanje potrebam trga, močno težijo k intenzifikaciji gospodarjenja.

KAJ BO Z USNJARSKIM KOMBINATOM ŠMARTNO?

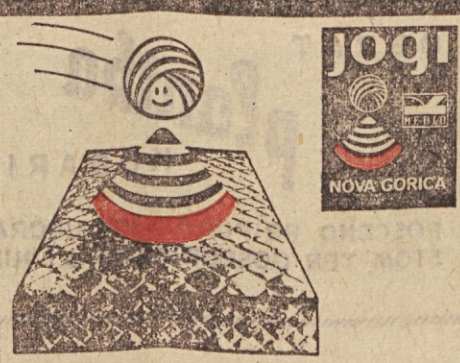
Kljub težnjam nekaterih podjetij za intenzivnejše gospodarjenje, je v litijski občini še zmeraj nekaj delovnih organizacij, kjer so razmere in perspektive nadaljnjega razvoja močno zamagljene. Mednje nedvomno sodi Usnjarski kombinat Šmartno. Čeprav so si v tej drugi največji tovarni v litijski občini že (Nadaljevanje na 3. strani)

mercator



VEDNO IN POVSOD

VZMETNICE JOGI SO PROŽNE



TOPLE IN NENADOMESTLJIVE



REZERVIRANI STOLPEC

Zvonka Šarman,

tajnica sindikalne podružnice
SGP Konstruktor, Maribor:

● Kaj ste storili, da bi čimveč vaših delavcev preživelo dopust izven kraja stalnega bivališča?



Kot nadomestilo za K-15 smo vsem članom kolektiva izplačali po 15.000 S-dinarjev, njihovim otrokom in nezaposlenim svojem pa po 9000 S-dinarjev. Razen tega vsem tistim članom kolektiva, ki letujejo v domu Severnik v Rovinju — imamo ga skupaj s podjetjem STAVBAR — priznavamo po 600 dinarjev regresa na dan, kar velja tudi za njihove otroke in zakonce. Tako je treba za odrasle iz lastnega žepa doplačati le še po 800 dinarjev dnevno oziroma polovico manj za otroke. Dom bo prej nabito poln kot pa samo 'zaseden'.

Pripomnila pa bi, da je naše ljudi — zlasti še fizične delavce — težko prepričati, da bi odšli na dopust izven kraja stalnega bivališča. Zato iz leta v leto hodijo na dopuste vedno isti... Tudi prejšnja leta, ko smo regrese priznavali vsakomur, ki se je izkazal s kakršnimkoli potrdilom, da je bil nekje na dopustu, število dopustnikov ni bilo bistveno večje, kot pa jih lahko sprejme naš dom. Še celo tistih, ki jim je sindikat pripravljen omogočiti brezplačen preventivni odhiti, ne moremo prepričati, naj bi izkoristili to priložnost. Letos smo tak dopust odobrili 18 članom kolektiva, komaj štiri izmed njih pa smo preprosto, da so ga tudi izkoristili!

Ne vem, kaj naj storimo, da bi ljudem dopovedali, da nimajo prav, če ostajajo doma, saj navsezadnje za nikogar izmed nas 7- ali 10-dnevno letovanje v Rovinju ne pomeni takšnega bremena, da ga ne bi zmoželi.



Jože Leskovar,

predsednik sindikalne podružnice
Rudnika rjavega premoga Trbovlje-Hrastnik:

● Pod kakšnimi pogoji bodo člani vašega kolektiva letos preživeli letni odhiti?

V našem počitniškem domu na Rabu, kjer imamo 158 ležišč, in še v petih planinskih domovih smo za letos določili enotno penzijsko ceno 18 N-dinarjev dnevno. Od tega posameznik plača le po 8 N-dinarjev na dan oziroma polovico manj za otroke. Regresa torej priznavamo po 'jurja' na dan, kar pa pripada tudi tistim članom kolektiva, ki letujejo v počitniških domovih, ki so last podjetij, kjer so zaposleni njihovi zakonci.

Komisija za odhiti in rekreacijo pri upravnem odboru našega rudnika ob izmenah poskrbi tudi za prevoze, tako da naši delavci tudi s tem nimajo sitnosti. Za potne stroške oziroma za nadomestilo za K-15 gre vsakemu članu kolektiva po 10.000 S-dinarjev, nezaposlenim zakoncem in otrokom nad 14 let starosti po 4000 S-dinarjev, otrokom do 14 let pa po 2000 S-dinarjev.

Približno 100 socialno ali zdravstveno ogroženim rudarjem in upokojevcem pa smo omogočili brezplačen desetdnevni dopust in vsakomur izmed njih odobrili še po 50 N-dinarjev nadomestila za 'žepo'.

Justin Birsar,

predsednik sindikalne podružnice
»VINO GORICA« Nova Gorica:

● Sezona dopustov je pred nami. Kako ste za odhiti poskrbeli v vaši delovni organizaciji?



Smo delovna organizacija, ki ima ravno v poletnih mesecih največ dela. Iz tega sledi naš sklep, da v glavni sezoni vsak član kolektiva lahko izkoristi največ polovico dopusta, ostanek pa prej ali pozneje.

Ze ob koncu maja smo vsakemu zaposlenemu izplačali po 40.000 S-dinarjev na račun regresa in nadomestila za K-15. Še posebej je vsakomur pripadlo po 5000 S-dinarjev za nezaposlenega zakonca in za otroke. Tako smo vsaj z materialne strani poskrbeli, da našim ljudem ne bo treba pregloboko poseči v žep, če bodo odšli na dopuste.

Takoj pa moram pripomniti, da te potrebe doslej še nismo znali privzgojiti našim ljudem. Za prihodnje torej ostaja naša dolžnost, da ljudi zainteresiramo za dopuste, da jim privzgojimo to navado, ki je koristna tako njim kot delovni organizaciji. Res je sicer, da mnogi naši delavci potrebujejo čas tudi za delo na poljih in v vinogradih. Odpočitli pa se vseeno morajo od dela in od skrbi, če naj bo čimdlje obvarovano njihovo zdravje in delovna sposobnost.

Kako se bomo tega lotili, ne vem. Nekaj pa bo treba storiti, da ne bi iz leta v leto vedno isto ugotavljali...

PLENUM REPUBLIŠKEGA ODBORA SINDIKATA GRADBENIH DELAVCEV

Kaj pa če smo zastoja tudi sami krivi?

Kakšen je pravzaprav položaj gradbenih delavcev v času po reformi? Kakšne so njihove perspektive glede zaposlovanja, delovnih in življenjskih razmer? Kaj smo doslej storili, da bi zaustavili oziroma preprečili nazadovanje slovenskega gradbeništva, ki je še pred leti zavzemalo prevladujoč položaj v naši državi?

Vse to je le nekaj tistih vprašanj, na katera so poskušali odgovoriti na zadnjem plenumu republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev, ki je hkrati pomenil uvod v priprave na jesenski občni zbor republiškega odbora.

Kot bistveno in najvažnejše velja poudariti, da se bo slovensko gradbeništvo že v dveh ali treh letih po svojih rezultatih izravnilo s povprečnimi dosežki jugoslovanskega gradbeništva, ki pa jih je še pred štirimi ali petimi leti prekašalo najmanj za polovico. To je osnovna ugotovitev obširne analize o gospodarskem stanju delovnih organizacij gradbeništva in analize položaja gradbenih delavcev v času po reformi, ki ju je posebej za ta plenum pripravila gospodarska komisija RO sindikata gradbenih delavcev. Pripravila pa jo je zaradi tega, ker nobena izmed številnih institucij — Gospodarska zbornica, Biro gradbeništva Slovenije, Gradbeni center SRS — ki se poklicno ukvarjajo s problemi gradbeništva, doslej še ni uspela analizirati dejanskih razmer v našem gradbeništvu.

Člani plenuma so ob tem poudarili, da tokrat ni prvič, ko kritizirajo delo teh in še drugih institucij, kakor tudi ni prvič, da razpravljajo o zadevah, ki so bile tokrat na dnevnem redu. Nič kolikokrat doslej je republiški odbor sindikata gradbenih delavcev priporočil delovnim organizacijam, naj se notranje organizirajo, da bi bila sposobna za konkurenčni nastop na jugoslovanskem in inozemskem gospodarskem prostoru, strokovnim institucijam pa priporočal, naj jim pri tem pomagajo. Kot zdaj kaže, so bile te besede izrečene v veter.

Toda, če smo že pri tem, da je treba v zadnjem trenutku reševati, kar se sploh še rešiti da, potem se je vendar treba vprašati, kako je družbeno so-

odgovornostjo vseh tistih, ki so se molče strinjali z zapiranjem slovenskega gradbeništva zgolj na področje naše republike. To namreč po ugotovitvah analize pomeni enega izmed dveh glavnih vzrokov sedanje stagnacije. Kot takojšen ukrep glede tega republiški odbor sindikata gradbenih delavcev predlaga, naj bi samoupravni organi zahtevali od navedenih institucij obračun koristnosti njihovega dela za sleherni delovno organizacijo posebej. Podatki namreč razkrivajo, da so delovne organizacije gradbeništva v SR Sloveniji samolani plačale več kot pol milijarde S-dinarjev različnih članarin za zbornice in združenja, pri tem pa so ostale prepuščene same sebi.

Tolikokrat grajana razdrobljenost slovenskega gradbeništva po podatkih analize pomeni drugi bistveni vzrok sedanjega zastoja. Zaradi te razdrobljenosti in želje vseh gradbenih podjetij, da bi bila 'velika', prihaja na trgu do neusmiljene konkurence med posameznimi delovnimi organizacijami. Zunanji izraz takšne konkurence je po eni strani licitiranje 'na pamet', da bi podjetja pač dobila delo; po drugi strani pa dejstvo, da milijardna sredstva ostajajo neizkoriščena, ker je mnogim podjetjem 'pod častjo', da bi prevzemala manjša dela, adaptacije in popravila. Posledice takšne politike seveda v celoti bremenijo gradbene delavce.

Prav zaradi tega, da bi preprečili še nadaljnje poslabšanje razmer gradbenih delavcev, je plenum republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev ponovno priporočil delovnim or-

ganizacijam, naj se notranje bolj temeljito organizirajo, uredijo strokovne službe in sploh poskrbijo za sposobne kadre, ki bi z načrtnim delom v sedanjih težkih časih slovensko gradbeništvo le popeljali naprej. Kjerkoli so tako že storili, tudi že imajo dovolj dela in se prav nič ne izgovarjajo na vplive gospodarske reforme.

Končno velja opozoriti še na pobudo sindikatov, da bi zaščitili gradbene delavce. Republiški odbor sindikata gradbenih delavcev bo namreč v kratkem sklical posvet strokovnjakov, na katerem bi se pogovorili o vrednotenju živega dela v cenikih del oziroma v kalkulacijah. Izkušnje namreč izpričujejo, da so mnoga podjetja 'konkurenčna' predvsem na račun že sramotno nizkih osebnih dohodkov, ki jih izplačujejo svojim delavcem. Republiški odbor sindikata gradbenih delavcev pa meni, da ne bi smeli odstopati od povprečno dogovorjenih cen živega dela; konkurenčnost podjetij pa se naj zato izkaže v organizaciji dela, izkoriščanju mehanizacije in še drugih ekonomskih ukrepih.

—mG

DELAVSKA ENOTNOST

Glasilo Republiškega sveta ZSJ za Slovenijo izdaja CZP Delavska enotnost v Ljubljani. List je bil ustanovljen 20. novembra 1942. Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik

MILAN POGAČNIK

Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Dalmatinska ul. 4. Poštni predal 313-VI. telefon uredništva 318-672, 318-695, 312-402 in 310-633, uprave 310-033. Račun pri Narodni banki v Ljubljani, št. NB 501-1-991, devizni račun pri Kreditni banki in hranilnici Ljubljana, št. 501-620-7-32000-10-3204-486. Posamezna številka stane 50 N-dar - 50 S-din. - Naročnina je četrtletna 650 N-din - 650 S-din - polletna 13 N-din - 1300 S-din - letna 26 N-din - 2600 S-din - Rokopisov ne vračamo. - Poština plačana v gotovini - Tisk in kišeti CZP ljudska pravica, Ljubljana

Odstopnice ni — kje je izhod?

(Nadaljevanje s 1. strani)

dolžnosti bolj ali manj prizadeti predstavnik družbe.

Zato tudi v sindikatih terjajo, da dobi gospodarstvo ljubljanskega območja ustrezno mesto v kratkoročnem in dolgoročnem konceptu razvoja naše republike. In zahtevajo, da pristojni dejavniki na osnovi temeljitih znanstvenih analiz čimprej predložijo skupščinam in samoupravnim organom predlog o tem, kaj ima v tem gospodarstvu svojo prihodnost, kaj je potrebno razvijati, hkrati pa jasno povedati tudi to, kaj nima prihodnosti in kaj bo treba začeti opuščati, sindikati pa pri tem poudarjajo, da bo treba predvideti vse potrebne ukrepe, da bodo tudi rešitve ob opuščanju posameznih proizvodnih kapacitet čim manj boleče in da se bomo lahko nanje pravčasno pripravili.

Skratka, sindikati odločno nasprotujejo slehernemu umetnemu podaljševanju neperspektivnih gospodarskih dejavnosti. Tako podaljševanje konca smo že doslej drago plačevali, zato naj tudi banke posledenje uveljavljajo ekonomske kriterije pri dodeljevanju kreditov in svoje kdaj pa kdaj še vedno misionske akcije prepustijo mislonarjem. Torej selekcija v na-

daljnem gospodarskem razvoju, a seveda selekcija v okviru pretehtanega in jasno opredeljenega nacionalnega programa gospodarskega razvoja!

KLICAJ ZA KONCENTRACIJO KAPITALA

Uveljavljanje načela selektivnosti v razvijanju proizvodnih kapacitet pa neizbežno terja tudi učinkovito podporo tistih, ki se lahko najhitreje razvijejo in najbolj učinkovito posežejo v mednarodno delitev dela. Pri tem pa seveda ostaja za zdaj še vedno nerazrešeno vprašanje, kdo naj podpre te gospodarske dejavnosti. Očitno je le, da družba po prerazdelitvi narodnega dohodka s svojimi skladi ne more več kdove kako učinkovito poseči v nadaljnji razvoj. To nalogo mora zato opraviti bančni kapital. Da pa jo bo sploh lahko, bo potrebno po mnenju ljubljanskih sindikatov najprej korenito spremeniti funkcijo bank: iz še vedno pretežno tehnično-obračunskega centra in državne institucije naj banka postane integracijski instrument združevanja sredstev in ekonomske pobude.

Po drugi strani pa bo tudi treba premagati razdaljo in raz-

likost interesov, ki dele banko kot združenje proizvajalcev od njenega kolektiva zaposlenih. V zadnjem času se namreč pogosto primeri, da se kolektivni bank veliko raje odločajo za kratkoročne aranžmaje z visokimi obrestmi, marsikdaj za aranžmaje, za katere tako oni kot poslovni partnerji natančno vedo, da bodo zamujeni roki odplačili in da bo treba odšteti znatne zamudne obresti, ker je pač tako brez večjega poslovnega prizadevanja in tudi brez posebnega tveganja možno bistveno povečati sklade osebnih dohodkov bančnih delavcev.

In ko ljubljanski sindikati zagovarjajo politiko selektivnosti, pristavljajo tudi to, da je treba natančno prešteti vsa sredstva, s katerimi lahko predpomo tak razvoj. In že zdaj je očitno, da s tako razdrobljenimi sredstvi tudi ne bo mogoče učinkoviteje podpreti gospodarskega razvoja. Zato so ljubljanski sindikati izrekli svoje soglasje k pobudi, da naj se splošna gospodarska banka in ljubljanska kreditna banka združita v enotno banko, v kateri naj bi se po nekaterih predvidevanjih skoncentriralo 80 odstotkov celotnega slovenskega bančnega kapitala.

BOJAN SAMARIN

STALIŠČA OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA KRANJ DO PROBLEMOV ZAPOSLOVANJA IN NEZAPOSLENOSTI V OBČINI

Ugotavljamo, da se počasi uresničujejo načrti delovnih organizacij, predvideni v dokumentih občinske skupščine glede zaposlovanja. Mnoge delovne organizacije zmanjšujejo število delovnih mest in ne nadomeščajo normalnega odтока zaposlenih. Hkrati odpirajo premalo novih delovnih mest. Tudi predvidevanja o povečanju zaposlenih na področju storitvenih dejavnosti se ne bodo uresničila, če ne bo prišlo do občutnejše pomoči družbe. Take razmere so zato močna ovira za zaposlovanje mladine, predvsem tiste, ki prihaja iz šol in ima ustrezno izobrazbo. Ugotavljamo, da delovne organizacije ne sprejemajo novih delavcev. Vodi jo politiko ohranitve dosedanjih delovnih mest. Tako bo še nadalje ostala velika razlika med zahtevano in dejansko izobrazbo na strokovnih delovnih mestih, kar pa seveda ni v korist nadaljnjemu razvoju delovnih organizacij.

Menimo, da bi poslovna politika ob prizadevanjih za ekonomičnost morala zajemati

Ne moremo soglašati

tudi skrb za povečanje števila delovnih mest. Zmanjševanje števila zaposlenih za družbo ni koristno, ker pelje h gospodarskemu zastoj.

Delovne organizacije v kranjski občini sprejemajo na delo delavce večinoma mimo zavoda za zaposlovanje in to celo v 60 % primerov. Pri tem so odločilnega pomena znanstva, priporočila in zveze. Zategadelj menimo, da je potrebno zaposlovati nove delavce le prek zavoda, ki mora izdelati ustrezne kriterije, pri čemer naj imajo ob enakih strokovnih kvalitetah prednost socialno ogroženi kandidati. Tako politiko bi morale voditi tudi komisije za sprejemanje delavcev v delovne organizacije.

Ugotavljamo, da je število nezaposlenih v počasnem, vendar stalnem naraščanju. Bolj kot število nezaposlenih je zaskrbljujoče to, da je med nezaposlenimi veliko število mladih, ki si z rednim delom še lažje začenjajo ustvarjati življenjske pogoje.

Zavoljo tega menimo, da bi morali o teh vprašanjih razpravljati tudi drugi organi v komun. Zato še posebej predlagamo, naj bi o problemih zaposlovanja in o njegovih perspektivah razpravljala kranjska občinska skupščina.

V nekaterih kranjskih delovnih organizacijah še vedno želijo težave pri gospodarjenju rešiti z odpuščanjem zaposlenih. Menimo, da bo modernizacija, ki jo mora naša organizacija dela nujno osvoboditi, izzvala resne politične konflikte. Če hkrati ne bomo odpirali novih delovnih mest, oziroma če ne bomo načrtno reševali problemov pri zaposlovanju, do uveljavljanja zaposlenih iz ene dejavnosti v drugo bo še prihajalo, vendar se mora izvajati z učinkovito pomočjo prizadete delovne organizacije in komun.

Sindikalna organizacija ne more soglašati z nobenim odpuščanjem članov sindikata, dokler za prizadete ni urejena nadaljnja zaposlitev.

Občinski sindikalni svet oziva vse sindikalne organizacije in članke sindikata, da se zavzamejo za uresničevanje teh stališč.

OBČINSKI SINDIKALNI SVET KRANJ



TOVARNA SANITETNEGA MATERIALA - DOMŽALE

NA POTOVANJU, IZLETU, DOPUSTU, POD ŠOTOROM, V AVTOMOBILU, POVSOD NAJ VAS SPREMLJA ZELO PRAKTIČNA POTOVALNA APOTEKA IZDELEK

TOVARNE SANITETNEGA MATERIALA - DOMŽALE

BOLJE POTOVALNA APOTEKA BREZ POŠKODBE, KAKOR POŠKODBA BREZ POTOVALNE APOTEKE

Proizvaja: »JOSIP KRAŠ«
TVORNICI ČOKOLADE, BOMBONA
I KEKSA — ZAGREB

OBRAT

planika
KOBARID

POSEBNO PRIPOROČAMO UPORABO KONDENZIRANEGA SLADKANEGA MLEKA ŠPORTNIKOM IN TURISTOM TER GOSPODINJAM, KI NIMAJO NA RAZPOLAGO VSAKODNEVNO SVEŽEGA MLEKA



Ni časa za malodušje

(Nadaljevanje s 1. strani)

pred nekaj meseci izdelali načrt, kako bodo podjetje spravili iz hudih zadreg, zdaj vse kaže, da tega načrta v Usnjarskem kombinatu v Smartnem ne uresničujejo najbolj smotno, sicer ne bi zaposleni v tem kolektivu prejeli kar za 33 odstotkov manjše povprečne osebne dohodke, kot pa jih prejema zaposleni v drugih podjetjih. Ali z drugimi besedami povedano, večina zaposlenih v Usnjarskem kombinatu, Smartno prejema minimalne osebne dohodke med 30.000 in 40.000 starih dinarjev. Prav zato so se udeleženci na plenumu upravičeno vpraševali,

kakšen je sploh standard delavcev usnjarskega kombinata ob tako nizkih osebnih dohodkih. Najbolj pa je člane plenuma presenetilo to, da se plenuma občinskega sindikalnega sveta sploh niso udeležili člani iz Usnjarskega kombinata Smartno.

TUDI V PREDILNICI SO ZASKRBLJENI

»Tudi v Predilnici smo vse bolj zaskrbljeni,« je povedal na plenumu eden od predstavnikov tega največjega litijskega podjetja. »Kajti tudi v Predilnici smo morali v zadnjem času vložiti vse napore, da ne bi ob po-

ostrenih pogojih gospodarjenja zašli v še hujše težave.«

Predstavniki Predilnice je nato dodal, da prav v zadnjem času dobivajo vse manj naročil, kajti zaloge pri tkalcih se kopičijo v milijone metrov. Vzrok temu pa je po njegovem mnenju tako imenovani »intervencijski« uvoz tekstila, ki pa je daleč od tega, da bi bil intervencijski, temveč pomeni le veliko gospodarsko škodo za proizvajalce tekstila. Kako si sicer razlagati, da je lani, ko smo v tujini kupili za 42 milijonov dolarjev tekstila, samo v Srbiji uvozilo tega blaga kar 34 kmetijskih zadrug, ki s prodajo tekstila nimajo opravka. Letos pa

bodo razmere za naša tekstilna podjetja še hujše, saj bomo v tujini spet kupili z izgovorom »intervencijskega« uvoza kar za 72 milijonov dolarjev tekstila.

V TEŽAVNEM POLOŽAJU TUDI DRUGI

Tudi drugi predstavniki iz litijskih podjetij so na plenumu obrazložili svoje težave, s katerimi se srečujejo. V Kmetijski zadrugi in v obrtnem podjetju Kovinar Smartno je položaj zelo resen, tako da se zaposlenih že loteva malodušje, saj enostavno ne vidijo poti iz zagate.

Toda člani plenuma so poudarili, da zdaj ni časa za malodušje, marveč da je treba storiti vse, kar je možno za intenziviranje gospodarjenja, zlasti pa zahtevati od strokovnih služb, da na osnovi analitičnih izračunov in z raziskovanjem trga v najkrajšem času poiščejo pot iz težav, kot so to storili že v marsikaterem kolektivu.

M. Z.

PTUJSKI SINDIKATI O GOSPODARJENJU V LETOŠNJEM LETU

KAKO IZ ZAGATE?

Gospodarstvo ptujske komune v letošnjem letu v glavnem dosega predvidevanja, ki naj bi — razen vsega drugega — ustvarila za 12,6 % višji dohodek kot v lanskem letu. To bi vsekakor pomenilo zelo spodbudno ugotovitev, če tudi podjetjem iz te komune ne bi močno primanjkovalo likvidnih sredstev. Prav zaradi tega, ker jim kupci račune plačujejo z veliko zamudo, tudi sama ne morejo izpolnjevati lastnih obveznosti, če že ne v zagnanskem, pa vsaj v znosnem roku.

Posledica tega je, da mora ptujska podružnica SDK vsak dan opraviti do 40 sodnih sklepov v vrednosti 50 milijonov S-dinarjev, kar podjetjem povzroča samo dodatne stroške, ki so samo v petih mesecih letošnjega leta presegli 80 milijonov S-dinarjev ali dvakrat toliko kot v celem lanskem letu. No, prav zaradi pomanjkanja likvidnih sredstev si mora kakih 15 podjetij redno tudi izposojati sredstva za izplačila osebnih dohodkov.

Kako iz zagate, kako naj bi se zoperstavili stagnaciji gospodarstva, ki je nujna, če razmer kakorkoli že ne bi obrnili na bolje? O tem so razpravljali na zadnjem plenumu občinskega sindikalnega sveta v Ptuj.

Na plenumu so poudarili, da je edina rešitev v tem, da podjetja še bolj kot doslej vlagajo prosta sredstva v obratna sredstva. Če bi hkrati poskrbeli še za to, da bi podjetja med letom med seboj združevala vsa prosta sredstva, ki so sicer razdrobljena tako, da trenutno nikomur ne koristijo, bi to pomenilo običuten korak dlje. Vendar pa vse to ne bo nič zaleгло, če banke ne bodo začele čimprej izvajati selektivne kreditne politike, namesto sedanjega linearnega striženja bančnih kreditov. Prav od tega in od večje poslovnosti bank je po mnenju ptujskih sindikatov odvisno, ali bomo sploh zmogli prekiniti sedanje medsebojno zadolževanje in kreditiranje v gospodarstvu na eni strani in kako hitro bomo stabilizirali razmere v vsem našem gospodarstvu.

Prav to, da se te zadeve tako počasi razrešujejo, je po mnenju ptujskih sindikatov tudi tisti vzrok, zakaj kolektivi v tej komuni še vedno tako vneto zagovarjajo obstoj lastne banke, ki — čeprav finančno šibka — vendar rešuje mnoge njihove probleme, katerim pa teritorialno bolj odmaknjena banka ob sedanjem načinu poslovanja najbrž ne bi prisluhnila.

Zaradi vsega tega ptujski sindikati priporočajo in podpirajo vse možnosti in oblike združevanja sredstev v lokalnem merilu. Hkrati pa zahtevajo uveljavitev večje poslovnosti in samostojnosti bank, ki naj bi pripomogla k temu, da se bodo podjetja lahko hitreje razvijala.

—MG



LJUBLJANA namo



NAJVEČJA VELEBLAGOVNICA V SLOVENIJI VAS VABI, DA JO OBIŠČETE

Obiščite tudi naši poslovalnici, ki sta tudi v središču Ljubljane:

blagovnico s stanovanjsko opremo pri Tromostovju (Wolfova 1) in

blagovnico konfekcije »Elita«, Čopova ulica 7

UČNE DELAVNICE

ZAVODA ZA USPOSABLJANJE SLUŠNO IN GOVORNO PRIZADETIH

Ljubljana — Bežigrad 8

čestitajo

vsem svojim poslovnim prijateljem za dan borca!

Pravna posvetovalnica DE

VPRAŠANJE:

Delavec, ki je pred odhodom na odslužitev vojaškega roka delal v naši delovni organizaciji, se je sedaj vrnil, vendar pri nas zanj ni ustreznega delovnega mesta. Ali smo tega delavca kljub temu dolžni sprejeti na delo? — A. A. — Koper

Po členu 131 TZDR delavec, ki zaradi odhoda na odslužitev oziroma doslužitve vojaškega roka neha delati v delovni organizaciji, ostane še naprej član njene delovne skupnosti in ima neposredno po odslužitvi vojaškega roka pravico vrniti se na delo v isto delovno organizacijo. Vse dolžnosti in pravice, ki se pridobivajo po delu ali iz dela v delovni organizaciji, med odsotnostjo delavca mirujejo.

Delovna organizacija je zato takega delavca dolžna po vrnitvi z odslužitve vojaškega roka sprejeti ponovno na delo, ne glede na to, da zanj pri njej ni ustreznega delovnega mesta. Če je njegovo delovno mesto bilo ukinjeno in drugega delovnega mesta v delovni organizaciji ni, lahko pristojni organ upravljanja sklene, da bo takemu delavcu prenehalo delo, pri čemer pa ima delavec pravico ostati na delu še toliko časa, kolikor to določa splošni akt delovne organizacije. V primeru, da je bil na delovnem mestu tega delavca, ki je odšel na odslužitev vojaškega roka, sprejet drug delavec, sodim, da bi bil tak sklep delovne organizacije o prenehanju dela nezakonit, ker bi delovna organizacija lahko sprejela na delo novega delavca le za čas, ko je bil njen delavec na odslužitvi vojaškega roka v smislu 2. odst. 26. člena temeljnega zakona o delovnih razmerjih, ki tak primer izrecno predvideva.

A. POLJANŠEK

VPRAŠANJE:

Odpreti nameravam privatno gostišče in zaposliti enega ali dva delavca. Zanima me, kako se sklene delovno razmerje med delavcem in zasebnim delodajalcem in ali velja za te primere tudi temeljni zakon o delovnih razmerjih. — S. M. — LJUBLJANA

Delovna razmerja delavcev, ki delajo pri zasebnih delodajalcih, ureja zakon o delovnih razmerjih delavcev, ki delajo pri zasebnih delodajalcih (Uradni list SRS, št. 41/66 z dne 22. avgusta 1966). Delovno razmerje nastane s sklenitvijo pismene delovne pogodbe, pravice iz delovnega razmerja pa nastanejo z dnem, ko delavec nastopi delo. Z delovno pogodbo se mora določiti, kakšno delovno razmerje je sklenjeno (za določen, nedoločen čas ali na poskušnjo), dela, ki jih mora delavec opravljati, delovni čas, osebni dohodek, nadomestila, odmore, počitek in dopust delavca, odpovedni rok, varstvo pri delu ter način prenehanja dela.

Kadar zasebni delodajalec sklene delovno pogodbo z delavko ali z osebo, ki še ni dopolnila 18. leta starosti, ali z invalidom, mora delovna pogodba obsegati tudi odločbe o posebnem varstvu žena, mladine in invalidov v delovnem razmerju.

Sklenitev pismene delovne pogodbe je obvezna in se zasebni delodajalec kaznuje za prekršek, če pogodbe ne sklene, z denarno kaznijo do 500 N-dinarjev.

Tako delovno pogodbo pa morajo skleniti in delovna razmerja svojih delavcev urediti skladno z določbami zakona o delovnih razmerjih delavcev, ki delajo pri zasebnih delodajalcih, vsi delodajalci do 30. marca 1967 in ne le tisti, ki so sklenili delovno razmerje po uveljavitvi tega zakona, to je od 30. decembra 1966 dalje.

A. POLJANŠEK

KUPON za pravno posvetovalnico DE

ZANIMIVA IZMENJAVA DELOVNIH IZKUŠENJ V RIBNICI

MLADINO JE MOŽNO ZAPOSLOITI

Predsedniki in tajniki občinskih sindikalnih svetov iz Novega mesta, Črnomlja, Trebnjega in Kočevja so skupaj z ribniškimi sindikalnimi delavci nedavno obravnavali troje aktualnih vprašanj: zaposlovanje mladine, delavsko samoupravljanje in materialno pomoč ZAR.

Po Dolenjskem in Beli krajini gospodarstvo enako reagira na reformne težave kakor drugod: ne sprejema novih delavcev. Mladina, ki je končala osemletko ali strokovne šole, ostaja brez dela. Za zdaj je v Ribnici razmeroma malo brezposelnih — evidentiranih je samo 60 — število pa se hitro povečuje, ker zahodnonemška industrija odpušča predvsem tujce. V Novem mestu ni dela za kakih 300 absolventov osemletke, brezposelnih pa je tudi precej absolventov srednje kmetijske šole in agronomov. Od 200 absolventov osemletke v Trebnjem so jih obrtna podjetja vzela samo 14 v uk, tri pa bodo štipendirale večje gospodarske organizacije. Najmanj pereče je zaposlovanje mladine v Kočevju. Registrirano je sicer 130 brezposelnih mladincev (z odraslimi vred 260), predvsem zato, ker nočejo prevzeti vsakršnega dela. Preveč kritične tudi niso razmere v črnomeljski občini.

Mladina očita starejšim, da zase skrbijo, zanje pa nihče. Vendar ni tako. Le uspehi so v različnih občinah različni. Imenovala posebno komisijo, ki bo proučila možnosti za zaposlitev mladine. Po mnenju obeh pa bi bilo delo veliko učinkovitejše, če bi republiška družbeno-osemletko ali strokovne šole, ostaja brez dela. Za zdaj je v Ribnici razmeroma malo brezposelnih — evidentiranih je samo 60 — število pa se hitro povečuje, ker zahodnonemška industrija odpušča predvsem tujce. V Novem mestu ni dela za kakih 300 absolventov osemletke, brezposelnih pa je tudi precej absolventov srednje kmetijske šole in agronomov. Od 200 absolventov osemletke v Trebnjem so jih obrtna podjetja vzela samo 14 v uk, tri pa bodo štipendirale večje gospodarske organizacije. Najmanj pereče je zaposlovanje mladine v Kočevju. Registrirano je sicer 130 brezposelnih mladincev (z odraslimi vred 260), predvsem zato, ker nočejo prevzeti vsakršnega dela. Preveč kritične tudi niso razmere v črnomeljski občini.

Mladina očita starejšim, da zase skrbijo, zanje pa nihče. Vendar ni tako. Le uspehi so v različnih občinah različni. Imenovala posebno komisijo, ki bo proučila možnosti za zaposlitev mladine. Po mnenju obeh pa bi bilo delo veliko učinkovitejše, če bi republiška družbeno-osemletko ali strokovne šole, ostaja brez dela. Za zdaj je v Ribnici razmeroma malo brezposelnih — evidentiranih je samo 60 — število pa se hitro povečuje, ker zahodnonemška industrija odpušča predvsem tujce. V Novem mestu ni dela za kakih 300 absolventov osemletke, brezposelnih pa je tudi precej absolventov srednje kmetijske šole in agronomov. Od 200 absolventov osemletke v Trebnjem so jih obrtna podjetja vzela samo 14 v uk, tri pa bodo štipendirale večje gospodarske organizacije. Najmanj pereče je zaposlovanje mladine v Kočevju. Registrirano je sicer 130 brezposelnih mladincev (z odraslimi vred 260), predvsem zato, ker nočejo prevzeti vsakršnega dela. Preveč kritične tudi niso razmere v črnomeljski občini.

Mladina očita starejšim, da zase skrbijo, zanje pa nihče. Vendar ni tako. Le uspehi so v različnih občinah različni.

Imenovala posebno komisijo, ki bo proučila možnosti za zaposlitev mladine. Po mnenju obeh pa bi bilo delo veliko učinkovitejše, če bi republiška družbeno-osemletko ali strokovne šole, ostaja brez dela. Za zdaj je v Ribnici razmeroma malo brezposelnih — evidentiranih je samo 60 — število pa se hitro povečuje, ker zahodnonemška industrija odpušča predvsem tujce. V Novem mestu ni dela za kakih 300 absolventov osemletke, brezposelnih pa je tudi precej absolventov srednje kmetijske šole in agronomov. Od 200 absolventov osemletke v Trebnjem so jih obrtna podjetja vzela samo 14 v uk, tri pa bodo štipendirale večje gospodarske organizacije. Najmanj pereče je zaposlovanje mladine v Kočevju. Registrirano je sicer 130 brezposelnih mladincev (z odraslimi vred 260), predvsem zato, ker nočejo prevzeti vsakršnega dela. Preveč kritične tudi niso razmere v črnomeljski občini.

Mladina očita starejšim, da zase skrbijo, zanje pa nihče. Vendar ni tako. Le uspehi so v različnih občinah različni. Imenovala posebno komisijo, ki bo proučila možnosti za zaposlitev mladine. Po mnenju obeh pa bi bilo delo veliko učinkovitejše, če bi republiška družbeno-osemletko ali strokovne šole, ostaja brez dela. Za zdaj je v Ribnici razmeroma malo brezposelnih — evidentiranih je samo 60 — število pa se hitro povečuje, ker zahodnonemška industrija odpušča predvsem tujce. V Novem mestu ni dela za kakih 300 absolventov osemletke, brezposelnih pa je tudi precej absolventov srednje kmetijske šole in agronomov. Od 200 absolventov osemletke v Trebnjem so jih obrtna podjetja vzela samo 14 v uk, tri pa bodo štipendirale večje gospodarske organizacije. Najmanj pereče je zaposlovanje mladine v Kočevju. Registrirano je sicer 130 brezposelnih mladincev (z odraslimi vred 260), predvsem zato, ker nočejo prevzeti vsakršnega dela. Preveč kritične tudi niso razmere v črnomeljski občini.

Imenovala posebno komisijo, ki bo proučila možnosti za zaposlitev mladine. Po mnenju obeh pa bi bilo delo veliko učinkovitejše, če bi republiška družbeno-osemletko ali strokovne šole, ostaja brez dela. Za zdaj je v Ribnici razmeroma malo brezposelnih — evidentiranih je samo 60 — število pa se hitro povečuje, ker zahodnonemška industrija odpušča predvsem tujce. V Novem mestu ni dela za kakih 300 absolventov osemletke, brezposelnih pa je tudi precej absolventov srednje kmetijske šole in agronomov. Od 200 absolventov osemletke v Trebnjem so jih obrtna podjetja vzela samo 14 v uk, tri pa bodo štipendirale večje gospodarske organizacije. Najmanj pereče je zaposlovanje mladine v Kočevju. Registrirano je sicer 130 brezposelnih mladincev (z odraslimi vred 260), predvsem zato, ker nočejo prevzeti vsakršnega dela. Preveč kritične tudi niso razmere v črnomeljski občini.

Imenovala posebno komisijo, ki bo proučila možnosti za zaposlitev mladine. Po mnenju obeh pa bi bilo delo veliko učinkovitejše, če bi republiška družbeno-osemletko ali strokovne šole, ostaja brez dela. Za zdaj je v Ribnici razmeroma malo brezposelnih — evidentiranih je samo 60 — število pa se hitro povečuje, ker zahodnonemška industrija odpušča predvsem tujce. V Novem mestu ni dela za kakih 300 absolventov osemletke, brezposelnih pa je tudi precej absolventov srednje kmetijske šole in agronomov. Od 200 absolventov osemletke v Trebnjem so jih obrtna podjetja vzela samo 14 v uk, tri pa bodo štipendirale večje gospodarske organizacije. Najmanj pereče je zaposlovanje mladine v Kočevju. Registrirano je sicer 130 brezposelnih mladincev (z odraslimi vred 260), predvsem zato, ker nočejo prevzeti vsakršnega dela. Preveč kritične tudi niso razmere v črnomeljski občini.

Imenovala posebno komisijo, ki bo proučila možnosti za zaposlitev mladine. Po mnenju obeh pa bi bilo delo veliko učinkovitejše, če bi republiška družbeno-osemletko ali strokovne šole, ostaja brez dela. Za zdaj je v Ribnici razmeroma malo brezposelnih — evidentiranih je samo 60 — število pa se hitro povečuje, ker zahodnonemška industrija odpušča predvsem tujce. V Novem mestu ni dela za kakih 300 absolventov osemletke, brezposelnih pa je tudi precej absolventov srednje kmetijske šole in agronomov. Od 200 absolventov osemletke v Trebnjem so jih obrtna podjetja vzela samo 14 v uk, tri pa bodo štipendirale večje gospodarske organizacije. Najmanj pereče je zaposlovanje mladine v Kočevju. Registrirano je sicer 130 brezposelnih mladincev (z odraslimi vred 260), predvsem zato, ker nočejo prevzeti vsakršnega dela. Preveč kritične tudi niso razmere v črnomeljski občini.

Imenovala posebno komisijo, ki bo proučila možnosti za zaposlitev mladine. Po mnenju obeh pa bi bilo delo veliko učinkovitejše, če bi republiška družbeno-osemletko ali strokovne šole, ostaja brez dela. Za zdaj je v Ribnici razmeroma malo brezposelnih — evidentiranih je samo 60 — število pa se hitro povečuje, ker zahodnonemška industrija odpušča predvsem tujce. V Novem mestu ni dela za kakih 300 absolventov osemletke, brezposelnih pa je tudi precej absolventov srednje kmetijske šole in agronomov. Od 200 absolventov osemletke v Trebnjem so jih obrtna podjetja vzela samo 14 v uk, tri pa bodo štipendirale večje gospodarske organizacije. Najmanj pereče je zaposlovanje mladine v Kočevju. Registrirano je sicer 130 brezposelnih mladincev (z odraslimi vred 260), predvsem zato, ker nočejo prevzeti vsakršnega dela. Preveč kritične tudi niso razmere v črnomeljski občini.

Imenovala posebno komisijo, ki bo proučila možnosti za zaposlitev mladine. Po mnenju obeh pa bi bilo delo veliko učinkovitejše, če bi republiška družbeno-osemletko ali strokovne šole, ostaja brez dela. Za zdaj je v Ribnici razmeroma malo brezposelnih — evidentiranih je samo 60 — število pa se hitro povečuje, ker zahodnonemška industrija odpušča predvsem tujce. V Novem mestu ni dela za kakih 300 absolventov osemletke, brezposelnih pa je tudi precej absolventov srednje kmetijske šole in agronomov. Od 200 absolventov osemletke v Trebnjem so jih obrtna podjetja vzela samo 14 v uk, tri pa bodo štipendirale večje gospodarske organizacije. Najmanj pereče je zaposlovanje mladine v Kočevju. Registrirano je sicer 130 brezposelnih mladincev (z odraslimi vred 260), predvsem zato, ker nočejo prevzeti vsakršnega dela. Preveč kritične tudi niso razmere v črnomeljski občini.

Imenovala posebno komisijo, ki bo proučila možnosti za zaposlitev mladine. Po mnenju obeh pa bi bilo delo veliko učinkovitejše, če bi republiška družbeno-osemletko ali strokovne šole, ostaja brez dela. Za zdaj je v Ribnici razmeroma malo brezposelnih — evidentiranih je samo 60 — število pa se hitro povečuje, ker zahodnonemška industrija odpušča predvsem tujce. V Novem mestu ni dela za kakih 300 absolventov osemletke, brezposelnih pa je tudi precej absolventov srednje kmetijske šole in agronomov. Od 200 absolventov osemletke v Trebnjem so jih obrtna podjetja vzela samo 14 v uk, tri pa bodo štipendirale večje gospodarske organizacije. Najmanj pereče je zaposlovanje mladine v Kočevju. Registrirano je sicer 130 brezposelnih mladincev (z odraslimi vred 260), predvsem zato, ker nočejo prevzeti vsakršnega dela. Preveč kritične tudi niso razmere v črnomeljski občini.

Imenovala posebno komisijo, ki bo proučila možnosti za zaposlitev mladine. Po mnenju obeh pa bi bilo delo veliko učinkovitejše, če bi republiška družbeno-osemletko ali strokovne šole, ostaja brez dela. Za zdaj je v Ribnici razmeroma malo brezposelnih — evidentiranih je samo 60 — število pa se hitro povečuje, ker zahodnonemška industrija odpušča predvsem tujce. V Novem mestu ni dela za kakih 300 absolventov osemletke, brezposelnih pa je tudi precej absolventov srednje kmetijske šole in agronomov. Od 200 absolventov osemletke v Trebnjem so jih obrtna podjetja vzela samo 14 v uk, tri pa bodo štipendirale večje gospodarske organizacije. Najmanj pereče je zaposlovanje mladine v Kočevju. Registrirano je sicer 130 brezposelnih mladincev (z odraslimi vred 260), predvsem zato, ker nočejo prevzeti vsakršnega dela. Preveč kritične tudi niso razmere v črnomeljski občini.

Imenovala posebno komisijo, ki bo proučila možnosti za zaposlitev mladine. Po mnenju obeh pa bi bilo delo veliko učinkovitejše, če bi republiška družbeno-osemletko ali strokovne šole, ostaja brez dela. Za zdaj je v Ribnici razmeroma malo brezposelnih — evidentiranih je samo 60 — število pa se hitro povečuje, ker zahodnonemška industrija odpušča predvsem tujce. V Novem mestu ni dela za kakih 300 absolventov osemletke, brezposelnih pa je tudi precej absolventov srednje kmetijske šole in agronomov. Od 200 absolventov osemletke v Trebnjem so jih obrtna podjetja vzela samo 14 v uk, tri pa bodo štipendirale večje gospodarske organizacije. Najmanj pereče je zaposlovanje mladine v Kočevju. Registrirano je sicer 130 brezposelnih mladincev (z odraslimi vred 260), predvsem zato, ker nočejo prevzeti vsakršnega dela. Preveč kritične tudi niso razmere v črnomeljski občini.

Imenovala posebno komisijo, ki bo proučila možnosti za zaposlitev mladine. Po mnenju obeh pa bi bilo delo veliko učinkovitejše, če bi republiška družbeno-osemletko ali strokovne šole, ostaja brez dela. Za zdaj je v Ribnici razmeroma malo brezposelnih — evidentiranih je samo 60 — število pa se hitro povečuje, ker zahodnonemška industrija odpušča predvsem tujce. V Novem mestu ni dela za kakih 300 absolventov osemletke, brezposelnih pa je tudi precej absolventov srednje kmetijske šole in agronomov. Od 200 absolventov osemletke v Trebnjem so jih obrtna podjetja vzela samo 14 v uk, tri pa bodo štipendirale večje gospodarske organizacije. Najmanj pereče je zaposlovanje mladine v Kočevju. Registrirano je sicer 130 brezposelnih mladincev (z odraslimi vred 260), predvsem zato, ker nočejo prevzeti vsakršnega dela. Preveč kritične tudi niso razmere v črnomeljski občini.

Imenovala posebno komisijo, ki bo proučila možnosti za zaposlitev mladine. Po mnenju obeh pa bi bilo delo veliko učinkovitejše, če bi republiška družbeno-osemletko ali strokovne šole, ostaja brez dela. Za zdaj je v Ribnici razmeroma malo brezposelnih — evidentiranih je samo 60 — število pa se hitro povečuje, ker zahodnonemška industrija odpušča predvsem tujce. V Novem mestu ni dela za kakih 300 absolventov osemletke, brezposelnih pa je tudi precej absolventov srednje kmetijske šole in agronomov. Od 200 absolventov osemletke v Trebnjem so jih obrtna podjetja vzela samo 14 v uk, tri pa bodo štipendirale večje gospodarske organizacije. Najmanj pereče je zaposlovanje mladine v Kočevju. Registrirano je sicer 130 brezposelnih mladincev (z odraslimi vred 260), predvsem zato, ker nočejo prevzeti vsakršnega dela. Preveč kritične tudi niso razmere v črnomeljski občini.

Imenovala posebno komisijo, ki bo proučila možnosti za zaposlitev mladine. Po mnenju obeh pa bi bilo delo veliko učinkovitejše, če bi republiška družbeno-osemletko ali strokovne šole, ostaja brez dela. Za zdaj je v Ribnici razmeroma malo brezposelnih — evidentiranih je samo 60 — število pa se hitro povečuje, ker zahodnonemška industrija odpušča predvsem tujce. V Novem mestu ni dela za kakih 300 absolventov osemletke, brezposelnih pa je tudi precej absolventov srednje kmetijske šole in agronomov. Od 200 absolventov osemletke v Trebnjem so jih obrtna podjetja vzela samo 14 v uk, tri pa bodo štipendirale večje gospodarske organizacije. Najmanj pereče je zaposlovanje mladine v Kočevju. Registrirano je sicer 130 brezposelnih mladincev (z odraslimi vred 260), predvsem zato, ker nočejo prevzeti vsakršnega dela. Preveč kritične tudi niso razmere v črnomeljski občini.

Imenovala posebno komisijo, ki bo proučila možnosti za zaposlitev mladine. Po mnenju obeh pa bi bilo delo veliko učinkovitejše, če bi republiška družbeno-osemletko ali strokovne šole, ostaja brez dela. Za zdaj je v Ribnici razmeroma malo brezposelnih — evidentiranih je samo 60 — število pa se hitro povečuje, ker zahodnonemška industrija odpušča predvsem tujce. V Novem mestu ni dela za kakih 300 absolventov osemletke, brezposelnih pa je tudi precej absolventov srednje kmetijske šole in agronomov. Od 200 absolventov osemletke v Trebnjem so jih obrtna podjetja vzela samo 14 v uk, tri pa bodo štipendirale večje gospodarske organizacije. Najmanj pereče je zaposlovanje mladine v Kočevju. Registrirano je sicer 130 brezposelnih mladincev (z odraslimi vred 260), predvsem zato, ker nočejo prevzeti vsakršnega dela. Preveč kritične tudi niso razmere v črnomeljski občini.

Imenovala posebno komisijo, ki bo proučila možnosti za zaposlitev mladine. Po mnenju obeh pa bi bilo delo veliko učinkovitejše, če bi republiška družbeno-osemletko ali strokovne šole, ostaja brez dela. Za zdaj je v Ribnici razmeroma malo brezposelnih — evidentiranih je samo 60 — število pa se hitro povečuje, ker zahodnonemška industrija odpušča predvsem tujce. V Novem mestu ni dela za kakih 300 absolventov osemletke, brezposelnih pa je tudi precej absolventov srednje kmetijske šole in agronomov. Od 200 absolventov osemletke v Trebnjem so jih obrtna podjetja vzela samo 14 v uk, tri pa bodo štipendirale večje gospodarske organizacije. Najmanj pereče je zaposlovanje mladine v Kočevju. Registrirano je sicer 130 brezposelnih mladincev (z odraslimi vred 260), predvsem zato, ker nočejo prevzeti vsakršnega dela. Preveč kritične tudi niso razmere v črnomeljski občini.

Imenovala posebno komisijo, ki bo proučila možnosti za zaposlitev mladine. Po mnenju obeh pa bi bilo delo veliko učinkovitejše, če bi republiška družbeno-osemletko ali strokovne šole, ostaja brez dela. Za zdaj je v Ribnici razmeroma malo brezposelnih — evidentiranih je samo 60 — število pa se hitro povečuje, ker zahodnonemška industrija odpušča predvsem tujce. V Novem mestu ni dela za kakih 300 absolventov osemletke, brezposelnih pa je tudi precej absolventov srednje kmetijske šole in agronomov. Od 200 absolventov osemletke v Trebnjem so jih obrtna podjetja vzela samo 14 v uk, tri pa bodo štipendirale večje gospodarske organizacije. Najmanj pereče je zaposlovanje mladine v Kočevju. Registrirano je sicer 130 brezposelnih mladincev (z odraslimi vred 260), predvsem zato, ker nočejo prevzeti vsakršnega dela. Preveč kritične tudi niso razmere v črnomeljski občini.

Imenovala posebno komisijo, ki bo proučila možnosti za zaposlitev mladine. Po mnenju obeh pa bi bilo delo veliko učinkovitejše, če bi republiška družbeno-osemletko ali strokovne šole, ostaja brez dela. Za zdaj je v Ribnici razmeroma malo brezposelnih — evidentiranih je samo 60 — število pa se hitro povečuje, ker zahodnonemška industrija odpušča predvsem tujce. V Novem mestu ni dela za kakih 300 absolventov osemletke, brezposelnih pa je tudi precej absolventov srednje kmetijske šole in agronomov. Od 200 absolventov osemletke v Trebnjem so jih obrtna podjetja vzela samo 14 v uk, tri pa bodo štipendirale večje gospodarske organizacije. Najmanj pereče je zaposlovanje mladine v Kočevju. Registrirano je sicer 130 brezposelnih mladincev (z odraslimi vred 260), predvsem zato, ker nočejo prevzeti vsakršnega dela. Preveč kritične tudi niso razmere v črnomeljski občini.

Imenovala posebno komisijo, ki bo proučila možnosti za zaposlitev mladine. Po mnenju obeh pa bi bilo delo veliko učinkovitejše, če bi republiška družbeno-osemletko ali strokovne šole, ostaja brez dela. Za zdaj je v Ribnici razmeroma malo brezposelnih — evidentiranih je samo 60 — število pa se hitro povečuje, ker zahodnonemška industrija odpušča predvsem tujce. V Novem mestu ni dela za kakih 300 absolventov osemletke, brezposelnih pa je tudi precej absolventov srednje kmetijske šole in agronomov. Od 200 absolventov osemletke v Trebnjem so jih obrtna podjetja vzela samo 14 v uk, tri pa bodo štipendirale večje gospodarske organizacije. Najmanj pereče je zaposlovanje mladine v Kočevju. Registrirano je sicer 130 brezposelnih mladincev (z odraslimi vred 260), predvsem zato, ker nočejo prevzeti vsakršnega dela. Preveč kritične tudi niso razmere v črnomeljski občini.

Imenovala posebno komisijo, ki bo proučila možnosti za zaposlitev mladine. Po mnenju obeh pa bi bilo delo veliko učinkovitejše, če bi republiška družbeno-osemletko ali strokovne šole, ostaja brez dela. Za zdaj je v Ribnici razmeroma malo brezposelnih — evidentiranih je samo 60 — število pa se hitro povečuje, ker zahodnonemška industrija odpušča predvsem tujce. V Novem mestu ni dela za kakih 300 absolventov osemletke, brezposelnih pa je tudi precej absolventov srednje kmetijske šole in agronomov. Od 200 absolventov osemletke v Trebn

DOPIŠNIKI POROČAJO

● Slatina Radenci:

Pred dnevi so v Zdravilišču Slatina Radenci napolnili 600-milijonsko steklenico mineralne vode. Z razstavo, ki so jo ob tej priložnosti odprli, so v sliki in besedi prikazali razvoj zdravilišča in proizvodnjo mineralne vode od leta 1869 do danes. Že letos bodo z ureditvijo novih zanj in avtomatizirane polnilnice v Boračevi proizvedli okoli 52 milijonov litrov slatine, v prihodnjih letih pa računajo, da bodo vsako leto napolnili okoli 100 milijonov steklenic.

L. R.

● Hrastnik:

V zadnjih letih so nekatere največje delovne organizacije vložile okoli 14 milijard SD za modernizacijo in rekonstrukcijo naprav in si s tem zagotovile možnosti za precejšnje povečanje proizvodnje pa tudi za večje vključevanje v mednarodno delitev dela.

Cepprav gre torej za zelo velika investicijska sredstva, pa v Hrastniku menijo, da se temu primerno ni povečala proizvodnja. Letos bo dosegel družbeni bruto produkt v občini nekaj nad 21 milijard S-din, od tega več kot 75 odstotkov v industri-

ji. Očitno je, da predvsem največja podjetja še niso izkoristila vseh notranjih rezerv. Podatek o tem, da so strojne naprave izkoriščene le do 80 odstotkov zmogljivosti, seveda ni edini pokazatelj notranjih rezerv, vendar dokaj nazorno kaže, da so možnosti povečevanje proizvodnje še kar precejšnje. Zanimivo je, da so na zadnji občinski konferenci ZK, med drugim, ugotovili, da bi se kazalo resneje ukvarjati s politiko razporeditve strokovnih kadrov v neposrednem delovnem procesu. V razpravi so ugotovili, da strokovnjakov ne primanjkuje, vprašanje pa je, kje delajo in kako skrbijo za razvoj proizvodnje.

Letos bi morale delovne organizacije na področju občine Hrastnik izvoziti na zahodnoevropska tržišča. ZDA ter Kanado za 2 milijona 85.000 USA dolarjev izdelkov. Najpomembnejši izvoznik je vsekakor Steklarna. Njihov letošnji izvozni načrt predvideva 1 milijon 850.000 dolarjev realizacije. Do konca maja letos so plan izvoza dosegli v višini nad 560.000 dolarjev. Nedavni obisk predstavnikov Steklarne v ZDA pa je pokazal, da ima Steklarna velike možnosti povečevanja izvoza v to deželo.

Več ali manj uspešno se vključuje v mednarodno delitev dela tudi kolektiv podjetja »Sijaj«. Pomladi so sklenili kooperacijsko pogodbo z neko avstrijsko sorodno tovarno za izdelavo oziroma opremo svetlobnih elementov. Letos naj bi izvozili za okoli 60.000 dolarjev v zahodne dežele, podjetje pa išče možnosti povečanja izvoza tudi na Vzhod.

—m—

● Maribor:

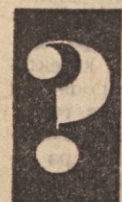
Na zadnji seji upravnega odbora kmetijskih šol Slovenije v Mariboru so se pogovarjali tudi o šolah za kmetovalce. Ker se je pokazala ta oblika izobraževanja, s katero so pričeli pred dvema letoma pri kmetijskem šolskem centru v Celju in lani pri nižji kmetijski šoli v Turnišču, izredno primerna in koristna, so se na seji skupnosti zavzeli, da bi v prihodnjem šolskem letu ustanovili čimveč takih šol.

To pomeni, da bi naj bile v šolskem letu 1967-68 šole za kmetovalce pri vseh obstoječih kmetijskih šolah, in to pri kmetijski šoli Rakičan, Svecina, Grm, Poljče, Maribor in že pri obeh omenjenih šolah v Turnišču in Sentjurju. Morda se v zvezi s to obliko šolanja postavlja vprašanje, kdo naj krije stroške šolanja? Skupnost se zavzema, da bi bili pogoji šolanja za vse enaki; to pa pomeni, da bi stroške šolanja za kmetično mladino plačala širša družbena skupnost, medtem ko bi stroške bivanja v domu in prehrane poravnal vsak posameznik.

—ju—

● Murska Sobota:

V vseh obratih KIK Pomurka, razen v obratu Rakičan, imajo že uveden 42-urni delovni teden. Priprave na skrajšani delovni čas so morale biti zlasti v nekaterih obratih še posebej temeljite. Treba je bilo namreč izpad delovnih ur od 8 na 7 nadomestiti z izboljšanjem organizacije dela, z zmanjšanjem materialnih stroškov in večino sestankov prenesti izven delovnega časa. Razen teh ukrepov so obrati posvetili veliko skrbni higiensko tehnični zaščiti pri delu. S tem so dosegli zmanjšanje nesreč pri delu, s tem v zvezi pa tudi zmanjšanje bolniških izostankov.



Med različnimi več ali manj zanimivimi razpisi za prosta mesta direktorjev, kjer se med vrsticami čita, kako razpisovalec hoče odvrniti kandidate s krilaticami kot »stanovanja ni na razpolago« in podobno, sta vsekakor najbolj zanimiva razpisa ZTP Ljubljana za prosto mesto direktorja nabavnega servisa in Zavoda za investicije, ki sta bila objavljena v časopisu »Delo«.

Po teh razpisih mora kandidat poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

● da ima visoko strokovno izobrazbo in 15 let delovne dobe, od tega najmanj 5 let na vodilnih delovnih mestih,

● ne glede na te pogoje pa se lahko prikladi za direktorja tudi delavec ZTP, ki ima priznано vsaj srednjo strokovno izobrazbo in se odlikuje po svojih organizacijskih in strokovnih sposobnostih.

Razpisovalec je na ta način prišel do rešitve, ki jo iščejo mnoga naša podjetja, to je, kako uspešno zaščititi delavce na položajih pred navalom izobraženih strokovnjakov.

Pri tem pa so napravili »majhno« napako, spregledali so namreč 36. člen ustave SFRJ, ki med drugim pravi:

Vsakemu občanu je ob enakih pogojih dostopno vsako delovno mesto in vsaka funkcija v družbi.

Verjetno nihče ne oporeka omenjenima organizacijama, če hočeta imeti za direktorje sposobne delavce s priznano srednjo izobrazbo (delovna praksa ni določena), to je njihova samoupravna pravica. Vendar pa bo vsak kandidat z visoko izobrazbo temeljito premislil, preden se bo prijavil na tak razpis, posebno še če vemo, da fakultetno izobraženih ljudi s 15-letno delovno dobo ni ravno preveč.

Cilj tega zapisa je samo v tem, naj v bodoče razpisne komisije le malo bolj pogledajo, kaj pride v objavo, ki jo bere tisoče ljudi.

N. P.



Mariborsko bolnišnico je treba dograditi

Gradnjo novega objekta mariborske bolnišnice (slika na levi), ki naj bi dopolnil kompleks bolnišničnih stavb (slika zgoraj), so morali zaradi pomanjkanja denarja ustaviti. S tem objektom bi pridobili prostore predvsem za interni in nevropsihiatrični oddelek, ki se sedaj bori-ta z veliko prostorsko stisko in nefunkcionalno razporeditvijo, kar močno otežkoča delo.

Interni oddelek Mariborske bolnišnice je eden najbolj zasedenih in tudi najstarejši oddelek v bolnišnici. Kakršnakoli preureditev bi bila nesmotna, ker bi v stari stavbi kljub velikim sredstvom ne dosegli potrebnih pogojev za delo. Na nevropsihiatričnem oddelku, kamor sprejemajo paciente iz vse severovzhodne Slovenije, ležita tudi po dva bolnika na eni postelji. Razen na zgoraj omenjenih oddelkih je velika gneča tudi na kirurgiji. Rešitev za vse tri oddelke bi bila v čimprejšnji dograditvi nove 16-nadstropne stavbe, kjer bi dobili 430 postelj za interno in nevropsihiatrijo, uredili razne funkcionalne prostore, ki jih potrebuje bolnišnica in kamor bi koncentrirali vso laboratorijsko službo. V pro-

store, ki jih imata sedaj interna in nevropsihiatrija, pa bi poletje namestili kirurško operativni oddelek in mu tako zagotovili normalne delovne razmere.

V novi objekt so doslej vložili okrog milijardo starih dinarjev. Blizu 160 milijonov starih dinarjev so prispevali občani in delovne organizacije. Za dokončanje gradnje in za opremo prostorov bi potrebovali še 3,5 milijarde starih dinarjev. Čeprav vsota ni majhna, pa je prav gotovo bolj ekonomično zbrati še ta sredstva in gradnjo dokončati, kot pa vse skupaj prepustiti zobu časa ob čakanju na boljše čase. Kajti ne samo, da tudi »konzerviranje« gradnje zahteva precej sredstev, temveč še posebno dejstvo, da severovzhodna Slovenija nujno potrebuje dobro urejeno centralno bolnišnico, kjer bodo lahko bolniki dobili pomoč in kjer se bo lahko razvijala medicinska stroka, kot jo narekujejo potrebe, govori v prid čimprejšnji dograditvi bolnišnice.

Sama bolnišnica nima sredstev za dograditev, na sklade socialnega zavarovanja je v tem času nesmiselno računati, ostane še edina realna rešitev — samoprispevek občanov. Na zborih volivcev mariborske občine so že razpravljali o možnosti za razpis referendumu v ta namen. Občani so na zborih volivcev skoraj v celoti podprli ta predlog, saj vedo, da je dograditev bolnišnice njim v dobro in da je krajevni samoprispevek v teh časih edino zagotovilo za dokončanje gradnje.

● ČRNOMELJ:

V črnomeljski občini so izdelali program javnih komunalnih del v občini za nadaljnja štiri leta. Ta predvideva, da bodo v tem obdobju zgradili več cest, raznih zgradb in ostalih objektov, ki so nujno potrebni občanom te občine. Po predračunu bi za te namene potrebovali kar 13.796.200 N-din. Čeprav bo potekala gradnja posameznih objektov etapno v skladu s programom in je večji del sredstev zagotovljen iz občinskih virov in republiškega cestnega sklada, so ugotovili, da jim bo primanjkovalo sredstev in da ne bodo mogli vseh predvidenih nalog pravočasno uresničiti. V prizadevanju, da bi naloge, ki so si jih zadali s programom, uresničili, je občinska skupščina Črnomelj v sodelovanju s svetom krajevnih skupnosti, vodstvi samoupravnih organov in sindikalnih podružnic sklicala minule dni zbere volivcev, na katerih so razpravljali in sklepali o uvedbi samoprispevka za dobo 4 let. Prvi zbori volivcev, ki so bili v delovnih organizacijah in posameznih volilnih enotah, so pokazali, da je želja vseh občanov te občine, da se zastavljeni program javnih komunalnih del čimprej uresniči. Menili so, da bo možno plačevati krajevni samoprispevek in to: 1 odstotek od neto osebnih dohodkov, 1 odstotek od katastrskega dohodka in 3 odstotke od dohodka v obrtništvu.

D. V.



Kozerija

Na napačen naslov

Spoznala sva se na plaži v Rovinju. Sedla je na mivko zraven mene, si kokešno popravila bikini in rekla:

»Pripeka, kaj!«

Bila je punca kot cukrček. Njene obline so bile razdeljene po telesu po vseh pravih modne linije, vitka in črnolasa, in njene sinjemodre oči... fant moj, ko sem se zazrl vanje, se mi je zazdelo, da sem odkril najbolj skrite skrivnosti ženske.

»Samevate?« je bolj ugotovila kot vprašala.

»Nič več,« sem dejal in v mojem glasu je bilo nekaj takega, čemur bi psihologi rekli pubertetna negotovost.

Spogledala sva se, se zasmejala in v tistem hipu postala prijatelja.

Vsaj zdelo se mi je tako. Pod večer sva imela z Majo prvi zmenek. Na klopi pod palmami, tik ob morju. Zamudila je nekaj minut in ko je vsa zadihana prisedla, se je opravičila.

»Pozna sem, toda vi ste krivi. Hotela sem biti čim lepša — za vas.«

Laskalo mi je to priznanje in v svoji moški ničemrnosti sem se povzpela za stopnico višje.

»Pogovarjajva se kaj,« je rekla. »Denimo — o vas... tako rada poslušam ljudi, ki so kaj doživeli.«

Začudil sem se: »Kako pa veste, da sem jaz nekaj doživel?«

Kazalo je, kot da bi se za hip zmedla, pa takoj nato spet ujela ravnotežje.

»Neka prijateljica mi je pripovedovala o vas in od tedaj sem želela, da bi vas spoznala. Tako zanimivo je poznanstvo s človekom, ki v družbi nekaj pomeni in ga radi poslušajo, ker ve vedno kaj koristnega povedati.«

Spet sem se sam v sebi povzpela za stopnico višje.

Potem se ji je nenadoma zahotelo, naj ji pripovedujem o reformi.

Veter se je poigraval v krošnjah palm, sonce je zahajalo in njegov žareči sij je pozlatal morje, ki je šepetalo z obalo. Jaz pa sem gledal v najlepše ženske oči tega sveta in govoril o družbeni in gospodarski reformi in lahko si mislite, kako sem se počutil. Dolgo sem ji govoril in Maja je pozorno poslušala in me prekinjala le s kratkimi medkljci:

»Kako razburljivo! Kako čudovito!«

Ko sem jo pozno ponoči spremil do počitniške hišice, v kateri je stanovala, mi je dovolila, da jo poljubim, in povem vam, takrat sem pozabil na vse bivše, zdajšnje in prihodnje reforme tega sveta.

Potlej je rekla: »Pojdiva k meni, naši še bedijo,« in je pokazala na razsvetljena okna, »rada bi te predstavila svojim staršem.«

Povlekla me je za seboj v hišico in ko sem stisnil roko njenemu očetu in njeni materi, so me posadili za mizo in mi natočili najboljšega domačega konjaka.

Oče je dejal: »Ja, naša Maja! Edinka je, veste, vse je, kar imava, toda vam jo zaupava.«

Takrat sem se že tretjič v tistem dnevu sam v sebi povzpela za stopnico višje.

Oče je nadaljeval: »Imamo stanovanje v Ljubljani, trisobno, lepo urejeno, in tole počitniško hišico, zdaj pa bi še rad zidal vilo; položico denarja sem že zbral, za drugo polovico bom najel kredit; začel bi že predlanskim, pa mi nikakor ne dajo gradbenega dovoljenja.«

»Da,« sem mu pritrdil, »z gradbenimi dovoljenji je velik križ.«



»Pomislite,« je razpredal svojo misel, »dobim gradbeno dovoljenje in sezidam vilo: v pritličju bi stanovala midva z mamo, zgoraj pa vidva z Majo. Ziveli bi kot v pravljici. Kaj pravite?«

Kaj naj bi rekel. Počutil sem se kot v devetih nebesih. Takrat je ata prišel z barvo na dan.

»Vi ste predsednik občinske skupščine in če bi vi zastavili svojo besedo...«

Zazijal sem kot kapelj na suhem in sam v sebi sem padel neznansko globoko, kar šest stopnic hkrati, in sem atu pojasnil:

»Težava je v tem, da nisem predsednik občine, pač pa čisto navaden novinar.«

»Toda vi se vendar pišete...« so začeli vsi hkrati.

»Seveda, pišem se tako kot predsednik, toda on je Nace, jaz pa Janez. In še nekaj: tudi Nace ni več predsednik.«

Potem smo se nekaj časa molče gledali — jaz Majo, ona očeta, oče mamo in mama mene — in molčali so tudi potem, ko sem dejal: »Pa pozdravljeni!«

Naslednjega dne se je Maja sončila daleč stran, čisto na robu plaže, in ko sem jo takole, s prikrajka opazoval, se mi je zahotelo, da bi ji še govoril o reformi.



Vam nudi moden asortiment
konfekcije, galanterije in
metražnega blaga

modna hiša
LJUBLJANA — MARIBOR

PRODAJNI SERVIS

Pogovori z upravitelji • Pogovori z upravitelji

»KJE SE DOBRO JE, KJE SE DOBRO PIJE...?«

Kobarid je iz dneva v dan vse bolj izrazito obmejno turistično mesto. Maloobmejni promet s sosedno Italijo dobiva tudi tukaj vedno večjo veljavo.

O tem pričajo nekatere nove trgovine, nova zasebna gostišča, sodobna bencinska črpalnica... Zaposleni v trgovinskih, gostinskih in turističnih objektih imajo polne roke dela, kajti turistov je zmeraj več.

Zaradi tega imajo v Kobaridu ob spomeniku goriškega slavnika Simona Gregorčiča tudi zelo prikopno urejen turistični urad domačega, zelo prizadevnega turističnega društva.

Se bolj prikupna in ustrežljiva v tej poslovalnici pa je JOŽICA MOŽIR, vedno pripravljena slehernemu turistu posredovati najobširnejše informacije o vsem, kar ga zanima. Turistov pa je zmeraj dovolj v turističnem uradu. Zato je bil tudi tale pogovor bolj ali manj opravljen na »obroke«, kajti sem so prihajali turisti, menjali denar, kupovali cigarete, spominke, razglednice in zemljevide.

»Za milijon starih dinarjev menjam na dan tujeja denarja, največ lir, ker so italijanski turisti tudi najštevilnejši,« je povedala Jožica. »Prej pa sem zamenjala še več denarja, ko še ni bilo menjalnice tako rekoč v vsaki trgovini, na bencinski črpalnici, v hotelu, gostilni...«

Jožica Možirjeva že tri leta dela v kobaridskem turističnem uradu in odlično govori italijansko pa tudi nemščina ji ne

dela nobenih preglavic. Kot turistična delavka se je zaposlila po tretjem letniku ekonomske srednje šole.

»Veste, zaradi gmotnih razmer nisem mogla nadaljevati šolanja,« se je opravičevala. »Zdaj mi je zelo žal, da nisem



mogla »stisniti« vsaj še enega letnika ekonomske šole. Trdno pa sem prepričana, da bom šolo končala. Že to jesen se nameravam vpisati v zadnji letnik dopisne ekonomske šole v Ljubljani.

»Koliko pa zdaj zaslužite za delo, ki ga opravljate?«

»Komaj 60 tisoč starih dinarjev... In več kot polovico dam na mesec za hrano in stanovanje.«

To pa je zelo skromen dohodek, saj Jožica opravlja precej odgovorno delo.

»Ko bi bila vsaj nagrajena od prometa,« je še pripomnila, »potem bi tudi več zaslužila.«

Pogovor je spet stekel o turizmu.

»Ali mimo italijanskih turistov zaidejo v Kobarid tudi drugi inozemski gostje?«

»Ja, tudi Avstrijci in Nemci ne manjka. In domači turisti so še kar številni, zlasti ob nedeljah in praznikih.«

»Za kaj pa se turisti najbolj zanimajo, ko pridejo v turistični urad?«

»Najprej zamenjajo denar, kupijo cigarete, potem pa je njihovo prvo vprašanje, kje se dobro je in kje se dobro pije. Zlasti Italijani se za to najbolj zanimajo.«

»In kaj jim svetujete?«

»Priporočim jim naša najboljša gostišča, seveda sodi mednje tudi naš hotel. Pred nedavnim pa smo v Kobaridu dobili novo zasebno gostilno pri »Kotlarju«, kjer ni kaj reči čez njihovo hrano in postrežbo. Tudi tja napotim marsikaterega tujega gosta.«

Jožica Možirjeva je kot turistična delavka prepotovala Italijo in Avstrijo, pa seveda tudi Jugoslavijo, zlasti Dalmacijo. Na teh potovanjih si je pridobila marsikatero izkušnjo za poklicno delo.

»V Dalmaciji mi ni bilo všeč, da turistični delavci ne poznajo najosnovnejšega »turističnega bontona«. Namesto da bi te sprejeli v domačem jeziku, ko vstopiš v njihov turistični lokal, te obvezno najprej ogovorijo v nemškem jeziku...«

In res v kobaridski turistični poslovalnici Jožica vsakega

gosta, pa naj bo katerekoli narodnosti, najprej ogovori v domačem jeziku in šele nato z njim spregovori v italijanskem ali nemškem jeziku. Tudi to sodi v turizem.

Ze precej turistov se je zvrstilo v poslovalnici, ko se je naše kramljanje nagibalo h koncu. Sogovornica se je spet pritožila, to pot nad spominki, ki jih prodaja.

»Prav nič nimam med spominki tipičnega za Soško dolino, le razne figure iz lesa, ki jih dobimo z juga. No, edino lepe razglednice z našega konca lahko ponudim turistom, kar pa je veliko premalo.«

A kljub temu, da Jožica včasih precej kritično gleda na kobaridski turizem, ima Kobarid zelo rada, pa čeprav ni domačinka. Prišla je iz Ajdovščine. Zlasti ji je všeč, ko je v Kobaridu na vsaki hiši in pred vsako hišo toliko rož.

»Naše turistično društvo je domačinom prav letos preskrbelo precej oleandrov...«

In tedaj sem se spomnil enega prejšnjih mojih obiskov v Kobaridu, ko sem staro ženo vprašal, kako to, da ima v Kobaridu sleheren domačin toliko rož pred hišo ali na oknih.

»Veste, mi smo Slovenci,« mi je odgovorila, »in Slovenci imamo radi rože...«

Prav cvetje na kobaridskih hišah in pred hišami pa daje temu kraju še bolj veličastno in mikavno podobo.

Tudi z Jožico Možirjevo sva že zaključila razgovor z zelo prijetnimi vtisi. Vtisi, ki govorijo, da v Kobaridu mimo Tovarne igel in Mlekarnice, obrata Josipa Kraša iz Zagreba, postaja turizem vse bolj pomembna gospodarska dejavnost.

Kajti marsikateri domačin že živi od turizma.

MILAN ŽIVKOVIČ

PORTRETI IN SREČANJA

Nekoga sončnega dopoldneva me je radovednost prignala na letališče Alpskega letalskega centra v Lescah. Medtem ko sem si ogledoval različne tipe letal in padalca, ki je ravno skočil, sem na steni letališke zgradbe opazil napis: »Izkoristite ugodno prilžnost in poletite nad Gorenjsko z aerotaxijem!« Vedel sem, da imajo vsa večja mesta avtomobilske taxije, a beseda aerotaxi mi ni bila kaj preveč znana. Zato sem najbližjega fanta v rumenem kombinzonu — kasneje sem zvedel, da je letalski učitelj — povprašal, kje bi lahko dobil pilota aerotaxija.

»Kar k tisti,« Cessni« pojdi, pa boste Poldo gotovo našli.«

»Poldo?« sem se začudil, »saj to je vendar žensko ime.«

»Ime naj vas nič ne moti, tako kličemo namreč našega pilota aerotaxija Tratarja.«

Upošteval sem njegov nasvet in se res napotil k vitkemu štirisedalnemu letalu z bleščecim napisom »Cessna« na trupu. Ob odprtih vratih letala pa je stal pilot aerotaxija, v sportni sraciji in s sončnimi očali na očeh.

»Dober dan želim! Ste vi morda pilot aerotaxija?«

»Pravi sem,« mi je odvrnil in krepko stisnil roko.

»Tratar Polde, ali Polda, kot me kličejo moji letalski kolegi.«

Beseda je dala besedo in »Polda« je bil takoj za razgovor. Gotovo je opazil, da sem radovedno gledal skozi

Na sinji cesti neba

odprta vrata njegove »Cessne« in se čudil množici instrumentov na armaturni deski.

»Samo 15 jih je. V večjih letalih pa jih je toliko, da se res komaj spoznaš med množico merilnih ur, gumbov in kazalcev. A s prakso se tudi temu privadiš, da postanejo tvoji gibi in opazovanje instrumentov čisto avtomatičen proces.«

Njegovi kolegi na letališču so mi pripovedovali, da je že dolgo z dušo in srcem pri letalih, zato sem se zanimal, kdaj je začel leteti.

»Z letalstvom sem se začel ukvarjati že leta 1946, v vojni tehniški šoli v Rajlovcu pri Sarajevu, v Lescah pa sem od leta 1956 in danes imam za seboj okoli 2300 ur letenja. Aerotaxi vozim že pet let. Moja »Cessna« s štirimi sedeži je pri nas 14 let. Danes bi takšno letalo veljalo okoli 20 milijonov S-din. Je zelo uporabna, ne samo za aerotaxi, temveč jo uporabljamo tudi za panoramska fotografiranja iz zraka. Z njo sem prevažal snemalce skoraj po vsej Jugoslaviji. Poleg tega, da pilotiram, pa sem tudi mehanik za svojo »Cessno«. V Švici sem se specializiral za to.«



Polde Tratar pri svojem aerotaxiju

Odprl je pokrov letalskega motorja in se s skrbno zavzetostjo zazrl vanj.

»Letalo je ameriške izdelave, motor pa ima angleški, Rolls Royce.«

»Kdaj pa najbolj »trpi«?

»V juliju in avgustu, ko je turistična sezona na višku. Četrtni polet nad okolico Bleda, Radovljice, Vintgarjem, Begunjami in nazaj stane za tri osebe 10 starih tisočakov. Precej pa je tudi polurnih poletov nad Bohinjem, Voglom, Komno, preko Pokljuke in nazaj na letališče. Za tri osebe stane 20.000 S-dinarjev. V poletnih mesecih vozim tudi izletnike na krožni progi Lesce—Portorož—Piran—Ajdovščina—Bohinj—Lesce. Poletj traja približno uro in pol, brez pristanka.«

»Kdo pa se največ vozi?«

»V poletnih mesecih prevladujejo tujci, ki kampirajo v Zaki in pri Sobčevem bajerju — Nizozemci, Nemci, Avstrijci, Francozi, Belgijci in Angleži.«

»Ali pride kdaj med poletom do dramatičnih situacij?«

»Veste, v letalstvu je dosti dramatičnih trenutkov, vendar se hitro pozabijo. Kajti vsak let je drugačen, vse pa je odvisno predvsem od vremena.«

»Kdor prvič sede v letalo, ima letalski krst za sila pomemben dogodek...«

»Takšnih »krščencev« imam precej. Prosijo me, naj letim počasi in nizko, toda zlato letalcevo pravilo je: »Leti hitro in visoko!« Kar vidim njihove preplašene obraze, ki se sprostijo šele takrat, ko začutijo, da imajo spet trdna tla pod nogami. Čeprav jih ne ubogam, jih veliko še vedno sede v mojo »Cessno.«

Se in še bi lahko govorila, toda od letališke zgradbe je prihitel njegov kolega in mu zaklical: »Polda, turisti te čakajo!«

»Škoda, da nimam prostora, vzel bi vas s seboj,« mi je dejal, ko sva se poslovljala.

Usedel se je v svojo »Cessno« in vžgal rohneči motor.

S turisti, ki so se medtem že »vkrcali«, se je letalo zapodilo po letalski stezi in zarezalo v zrak.

Tam nad Blejskim jezerom se je »Cessna« spremenila v drobno, nemirno piko. Polda je bil spet v svojem elementu, na sinjem nebu z neštetimi cestami brez mej.

VILI GUČEK

ANIMIVI PREDLOGI SLUŽBE PRAVNE POMOČI IZ PTUJA

PODJETJA NAJ BI IMELA SVOJE PORAVNALNE SVETE

V ptujski občini so letos delovni spori glede na lani porasli. Jože Knez, vodja službe pravne pomoči pri ptujski občinski skupščini, meni, naj bi v podjetjih formirali posebne komisije, ki bi imele vlogo poravnalnih svetov.

Poravnalni svet, ki bi bil voljen organ, naj bi v prvi vrsti skrbel, da bi se razna notranja trenja v kolektivu poravnala brez hujših sporov, ki dobe svoj epilog po navadi na sodišču. Če bi v podjetjih izvolili poravnalne svete, bi razen tega, da bi ne svete, bi zakonito izvajanje norm iz delovnih razmerij, skrbeli tudi za zdrave medsebojne odnose, meni Jože Knez, da bi marsikateri delovni spor, ki ga sedaj obravnavajo redna sodišča na vseh instancah, odpadel. Ti spori pa so po navadi dolgotrajni. Omeniti pa velja tudi, da so pri sporih, ki izvirajo iz delovnega razmerja, odpušeni v enakopravnem položaju ne samo zato, ker podjetja v teh delovnih sporih zastopajo p so dišči odvetniki, temveč tu za to, ker gredo stroški tega postopka iz skladov podjetja, medtem ko morajo delavci, ki uveljavljajo svoje pravice do dela, plačevati to iz lastnega žepa. Če pa niso več v rednem delovnem razmerju, si tudi ne morejo zaradi gmotnih težav najeti odvetnika, ki bi zagovarjal njihove

ve interese in pravice pred sodiščem.

Občinska pravna služba predlaga (o tem so seznanjena vsa zakonodajna telesa z dopisom), naj bi se v delovni zakonodaji uveljavilo načelo, da se delavca za kazen premesti na drugo delovno mesto, kar naj bi učinkovalo kot vzgojni ukrep. Odločbe o odpustih delavcev naj bi se uporabljale le v skrajnih primerih in še to po tem, ko bi se prej poskale vse možnosti, da bi se član delovne skupnosti popravi oziroma spremenil svoj odnos do dela.

Na službi pravne pomoči občinske skupščine Ptuj se tudi zavzemajo, naj bi uveljavili načelo splošne zaposlitve vsega za delo sposobnega prebivalstva, pa četudi s skrajšanim delovnim časom. Delovne organizacije naj bi imele rezerviranih vsaj 5% delovnih mest bodisi s polnim bodisi s skrajšanim delovnim časom, da bi v primeru potrebe lahko sprejele na delo rehabilitiranega invalida ali svojca posrečenega člana delovne skupnosti, ki ni več sposoben za delo.



Počitniška razglednica

Na področju Ptuja in Ormoža je letos v aprilu iskalo zaposlitve 469 oseb, od tega 306 žena in deklet ter 42 invalidov oziroma ljudi, ki so za delo manj sposobni. Denarnih nadomestil so za nezaposlenost izplačali 5,8 milijona starih dinarjev, vendar 20,6 odstotkov manj kot meseca

S kladivom...

Pravimo, da bomo uvažali kapital. Delovni ljudje v glavnem soglašamo, da bomo s tem hitreje napredovali, laže odpravljali zaostalost, skratka, postajali bomo bogatejši. V te, več ali manj soglasne ugotovitve pa se tu in tam prikrade vprašanje, ali znamo najbolj smotrno izkoristiti domači kapital, domača sredstva in ga oplajati tako, kot nam to velewa reforma? Konkretno: v Zagorju smo nedavno slišali, da so delovne organizacije vezale pri poslovnih in drugih bankah le 40% svojih sredstev, namenjenih za stanovanjsko izgradnjo. Te ugotovitve so pristojni analitiki podprli z nekaterimi ugotovitvami, kajpak z neizbežnimi pogojniki, kot: če bi, bi če, treba bo in tako naprej. Poslužimo se jih še mi, da ostanemo zvesti tradiciji in dobrim starim navadam.

Torej: Lani so zagorska podjetja vezala pri bankah borih 200.000 N-din, namenjenih za izgradnjo stanovanj. Glede na stanovanjski prispevek (po podjetniškem načelu) bi lahko vezale nad 2 milijona N-din. Skupno z amortizacijo pa še dodatnih 500.000 N-din. Skupna sredstva bi lahko letos znašala okoli 3 in pol milijona N-din. S temi denarji bi lahko zgradili okoli 60 stanovanj v družbenem sektorju. Ker pa podjetja tega niso storila, so seveda ob dodatni milijon N-din, ki bi ga dobila kot posojila oziroma kredit za zidavo novih stanovanjskih površin. Delovne organizacije so, razen rudnika, podjetja »Varnost« in deloma Tovarne elektroporcelana, raje posojala ta denar za individualno izgradnjo. Kajpak nima nihče ničesar zoper zasebno zidavo stanovanj, zlasti če gre za smotrno izgrad-

njo. Toda nadaljnji podatek, da v poldrugem letu v Zagorju praktično ni bilo zgrajeno niti eno samo stanovanje v družbenem sektorju lastništva, daje resno misliti. Resno razmišljati zato, ker so v občini Zagorje v zadnjih petih letih dogradili kar petsto novih stanovanj, od tega seve največ v družbenem lastništvu.

Če bi nadaljevali politiko izključno individualne izgradnje stanovanjskih hiš, mimo tega pa zatiskali oči pred dejstvom, da so se malokateri graditelji »držali« določenih načrtov, bi Zagorje, kot je nekdo upravičeno pripomnil, v nekaj letih postalo »srače gnezdo«. Očitek niti ni neupravičen, kajti, čemu so potem izdali težke denarje za urbanistični načrt, za urbanizacijo kraja, če pa utegne ostati le krpa papirja. Še hujši očitek pa velja neizpolnjevanju novega mehanizma finansiranja stanovanjske izgradnje. Res je namreč to, da so v Zagorju v zadnjih treh, štirih letih močno zmanjšali stanovanjsko stisko, zdaj pa spet pospešeno trka na duri. Ob tem velja pripomniti, da bo prej ko slej potrebno sodelovanje delovnih ljudi s svojimi prihranki in sredstvi pri izgradnji novih stanovanj. Ta cilj pa je moč doseči tudi z izgradnjo stanovanj v družbenem sektorju, ne izključno v zasebnem. To bo terjalo tudi več posluha in približanja željam in potrebam ljudi. Nekateri si želijo manjša, a funkcionalna stanovanja. Drugi nekoliko večja. Z večjo poslovnostjo, večjo izbiri bo moč pospešeno graditi tudi stanovanja v družbenem lastništvu oziroma v izgradnji stanovanj za trg.

-m-

... po prstih

KAKO DOLGO SE V ZRAKU LETALA Z OZNAČBO »AA«?

V turističnem letu 1967 visi letalsko podjetje Adria aviopromet, ki služi izključno turizmu, na nitki. Njegova letala so komercialno zastarela. Zaradi velikih eksploatacijskih stroškov in počasnosti duglasov Adria aviopromet ne bi mogel prihodnje leto več konkurirati pri charterskem prometu tujim letalskim družbam, opremljenim z reaktivno floto. Kolektiv, ki je od konstituiranja podjetja dalje aktivno posloval in sam odplačal letala, ne gre v zavestno zgubo, deviznih kreditov in garancij pa ne uspe zbrati dovolj, niti ne more z JAT doseči smotne in za razvoj turističnega letalstva najprikladnejše poslovne povezave.

Za mednarodni turizem je takšno reprodukcijo flote, JAT ima caravelle, ki jih za redni promet ne bo več mogel dolgo uporabljati zaradi komercialne zastarelosti. Toda prodajni pogoji za Adria aviopromet niso spremenljivi. Letala bi moral drago plačati v devizah. Vsa dosedanja pogajanja o poslovnem sodelovanju med JAT in Adria avioprometom so bila neuspešna. JAT noče prevzeti slovenskega podjetja kot samostojnega obrata, ampak zahteva, da se ukine, in osnuje novo charter podjetje s sedežem v Zagrebu, pripravljen pa je prevzeti strokovnjake Adria avioprometa.

Ali je predlog JAT gospodarsko upravičen, je seveda poglavje za se. Za novo charter podjetje bi morali zgraditi v Zagrebu hangar, ki ga Adria aviopromet že ima, strokovnjaki bi se

Jugoslavija želi okrepiti mednarodni turizem. Turistične zmogljivosti smo v zadnjem času povečali za 6000 postelj. Tujci, ki so nam lani pustili 150 milijonov dolarjev, naj bi v 1970. letu povečali devizni priliv na

morali preseliti v Zagreb, nova firma bi si morala pridobiti v tujini ime, preden bi se afirmirala, bi tuje charter družbe skupaj z uslugami pobirale tudi devize ... JAT je finančno slab, razen tega pa bo primoran do leta 1970 obnoviti letala za redne prevoze.

Labodji spev Adria avioprometa?

400 milijonov dolarjev. Turizem pa je že sedaj druga devizno najdonosnejša panoga.

Ce vse to upoštevamo, se zdi neverjetno, da Adria aviopromet, ki prevaža skoraj izključno inozemske turiste, ne dobi zadostnega deviznega kredita, ne bančnih garancij.

ALI SO ZASEBNI AVTOMOBILI POMEMBNEJŠI KOT LETALA?

Adria aviopromet je v štirih letih po ustanovitvi upravičil svoj obstoj. V tem času je uspešno konkuriral tujim letalskim družbam predvsem s cenejšimi prevozi. Kljub nizkim cenam pa je s popolno izkoriščenostjo letal ustvaril toliko dohodka, da je v štirih letih odplačal vsa štiri letala in odkupil za svoje osebe več kot 50 stanovanj.

Podjetje si je pridobilo tudi ugled v inozemstvu, vzpostavilo tesne poslovne zveze s tujimi turističnimi agencijami, kar je za razvoj mednarodnega turizma nadvse pomembno. Ali se zavedamo, da bi z likvidacijo Adria avioprometa nastala velika gospodarska škoda? Vse kaže, da ne. Letos bomo uvozili za 10 milijonov dolarjev osebnih avtomobilov, Adria aviopromet pa ne more v bankah zbrati niti 3 milijonov dolarjev, to je 20 odstotkov nabavne cene, kolikor bi morali vplačati ob dostavi treh novih letal, niti sedemletne bančne garancije za preostalih 12 milijonov dolarjev.

SLOVENSKE BANKE NIMAJO

Splošna gospodarska banka. Kreditna banka in Jugobanka v Ljubljani so pripravljene prispevati Adria avioprometu 20 odstotkov investicijskih sredstev, deloma v obliki deviznega kredita, deloma kot bančne garancije. Več ne morejo dati. Razumevanje za obnovo slovenske turistične flote kaže tudi Privredna banka Hrvatske in gospodarska banka v Splitu, vendar s tem finančni problem še ne bo rešen. Manjkala bo še polovica sredstev. Zvezna investicijska banka, ki je doslej ogromno vložila v razvoj hotelov za turiste, odreka Adria avioprometu pomoč, čeprav so charter poleti turistične usluge, ki jim tujci pripisujejo vedno večji pomen in so, kot rečeno, v mednarodnem turizmu sila pomembni.

Trdoživni delovni kolektiv Adria avioprometa vendarle še ni popolnoma obupal. Za devizne kredite se je začel dogovarjati z našimi turističnimi agencijami Kompas, Jugotours, Putnik, s katerimi poslovno že sodeluje. Pot, ki jo ubira, je dobra, vprašanje pa je, če se bo srečno zaključila.

POL LETA BREZUSPEŠNIH POSKUSOV

Tuje države ne uporabljajo za charter promet novih letal, ampak letala, ki jih izločijo iz rednega prometa. Tako se ne prekinjeno modernizirajo redni in izredni charter poleti.

Tudi pri nas so možnosti za

NEIZKORIŠČENE MOŽNOSTI

Jugoslovansko civilno letalstvo je preveč izpostavljeno tuji konkurenci, da bi si lahko privoščilo medsebojna trenja. Tako Adria avioprometu kot JAT je znano, da naša direkcija za civilno letalstvo ne štiti domačih podjetij in jih ne vpraša, ali so njihove zmogljivosti zasedene, preden da inozemskim letalskim družbam dovoljenje, da pripeljejo turiste. Naša letalska podjetja pa v inozemstvu dobe posel šele, ko so tuja letala vsaj polovično zasedena. Denimo, da bi si Adria aviopromet končno zagotovil devizni kredit za nakup novih letal in da bi JAT kljub temu organiziral charter podjetje — kam bi nas pripeljala lučna konkurenca med njima?

Za složno poslovno sodelovanje med JAT in Adria avioprometom pa govore še drugi ekonomski razlogi: JAT ima odlične tehnične strokovnjake in vso opremo za redne letne in generalne preglede ter temeljitejša popravila letal. Zmogljivosti pa niso izkoriščene, ker so usluge zelo drage. Adria aviopromet zato že dve leti prepušča generalna popravila letal Norvežanom, ki so za 2000 dolarjev cenejši, vrh tega je delo opravljeno 6 tednov prej. Kakor je z vidika Adria avioprometa preusmeritev na inozemske generalne preglede ekonomsko umestna in smotna, je z vidika družbe polemična. Če bi bila Adria aviopromet in JAT poslovno tesneje povezana, bi nedvomno gledala na skupno korist in skupno presodila, ali se splača ob težavnem finančnem položaju obeh podjetij prepuščati delo in zaslužek — Norvežanom.

Dalje: JAT ima močan izobraževalni center, ki bi ga lahko skupno uporabljala, ravno tako 18 predstavništva JAT v tujini. Če bi prevzela ta predstavništva skrb za vse charter polete v Jugoslavijo, bi se komercialna služba znatno pocenila.

Vsega tega se 157-članski delovni kolektiv Adria avioprometa zaveda in ponuja roko JAT v prepričanju, da bi poslovna povezava obema podjetjema koristila. Toda najbrž se vodstvu JAT, ki je do nedavna živel večinoma od dotacij, še ni ostriel ekonomski posluš. Ker pa JAT zaposluje 2500 ljudi in uporablja milijardna družbena sredstva, se družba kot lastnik teh sredstev ne bi smela zadovoljiti s to ugotovitvijo o ekonomski oglušlosti in se potem 1970. leta čuditi, zakaj nam turizem ne vrže 400 milijonov dolarjev, kakor smo planirali...

MARIOLA KOBAL

ZAKAJ SE JE KOLEKTIV LESNE INDUSTRIJE »22. JULIJ« IZ IDRJE ENOTNO ODLOČIL ZA PRIPOJITEV K TRGOVINSKEMU PODJETJU SLOVENIJALE

Prvi koraki v dvoje

Pohišivo, izdelano po proučenih sodobnih modelih, ne bo dajalo možnosti za kopičenje nekurantnih zalog

Dan, ko sem obiskal Lesno industrijo »22. julij« iz Idrije, je bil za podjetje sila pomemben. Tedaj so namreč slavili delavci v tej delovni organizaciji »uradno« pripojitve k Slovenijalesu iz Ljubljane. Dogodek je bil zanje pomemben predvsem zato, ker je predstavljal za vse zaposlene na njihovi dosednji poti veliko prelomnico, saj si od poslovno tehničnega sodelovanja obetajo večjo kvaliteto izdelkov in prehod na proizvodnjo ekskluzivnih modelov, ki so jim danes na vseh mednarodnih tržiščih na stečaj odprta vrata.

Kaj pravzaprav pogojuje to izvirno obliko sodelovanja proizvodnje in trgovine...?

»Vse večje zahteve in močna konkurenca na domačem in tujem trgu naravnost terjajo organizacijo moderne proizvodnje kvalitetnega pohištva s takšno tehnologijo in organizacijo dela, ki bo omogočala konkurenčnost na trgu,« pravi v Idriji. Od tod tudi predlog za pripojitve Lesne industrije 22. julij k trgovskemu podjetju Slovenijales.

DRUG ZA DRUGEGA

Nezadovoljiva kvaliteta dejansko pomeni še vedno kamen spotike v naši lesni industriji. Kvaliteta od serije do serije niha, kar škoduje že na domačem trgu in še dvakrat bolj na tujem. Medtem ko v svetu že uvajajo v lesni industriji kvaliteto značko, si pri nas trgovci še vedno belijo glavo na račun napak in spodrsilajev, ki si jih v tem času ne bi smeli več privoščiti...

»Prav vprašanje kvalitete in seveda proizvodnega programa nas je privedlo do prepričanja, da bi lahko napravili drug za drugega marsikaj koristnega,« ugotavlja Nuša Kerševan, vodja službe za analizo trga pri Slovenijalesu. »Misel je rodila novo in tako je prišlo do uradne prijavitve Lesne industrije 22. julij iz Idrije k Slovenijalesu. Kaj si obetamo od tega koraka? Lesna industrija 22. julij bo ostala seveda še vnaprej samostojna delovna organizacija, sodelovali pa bomo pri izbiri proizvodnega programa. Skupno bomo tudi ustvarili pogoje za večjo kvaliteto in sčasoma bomo prešli na proizvodnjo ekskluzivnih modelov, po katerih se v svetu danes vse več povpraševanja.«

Pri proizvodnih spremembah bo Slovenijales iz Ljubljane v krepko oporo svojim tovarišem iz Idrije. Nudili jim bodo kredite za izpopolnitev strojnega parka in zagotovili potrebna sredstva, da bodo lahko strokovnjaki Lesne industrije 22. julij odšli na specializacijo v tujino.

»Seveda vsega tega ne bomo deležni kar tako in brez obveznosti,« pravi Peter Grošelj, predsednik sindikalne podružnice v Lesni industriji 22. julij iz Idrije. Slovenijalesu moramo zagotoviti stalno in nemoteno proizvodnjo pohištva po domenjenih modelih in v ustrezaajoči kvaliteti, ki bo porok za ugodno prodajo. Skratka, vso skrb bomo morali posvetiti kvalitetni izdelavi pohištva in seveda delati prvenstveno po naročilih podjetja Slovenijales...«

● Slovenske Konjice:

V ponedeljek, 29. maja, se je sestal zbor delovnih skupnosti občinske skupščine v Slovenskih Konjicah in razpravljal o gibanju gospodarstva v prvih mesecih letošnjega leta.

Industrijska proizvodnja je bila v občini v prvih štirih mesecih po fizičnem obsegu za 0,2 odstotka, po vrednosti pa za 2,9 odstotka višja kot v istem obdobju preteklega leta.

Po fizičnem obsegu je bila v posameznih gospodarskih organizacijah dosežena manjša proizvodnja in to v Kovaški industriji Zreče za 16,6 odstotka, v Lesno industrijskem podjetju za 14,2 odstotka in v Opekarni za 9,2 odstotka. Tudi zaposlenost se je zmanjšala nasproti istemu obdobju lanskega leta, saj znaša

Seveda si v Idriji upravičeno obetajo na račun sodelovanja marsikaj koristnega. V prvi vrsti pa to, da bo naročala trgovina dejansko samo tako pohišivo, ki bo iskano na tržišču in ne bo dajalo možnosti za ustvarjanje nekurantnih zalog. Poleg tega bo moralo podjetje Slovenijales skrbeti s svojo nabavno organizacijo, da bo tovarna pravočasno in pod najbolj ugodnimi pogoji lahko nabavljala potrebne surovine, reprodukcijske materiale in stroje in orodje, ki je potrebno za dogovorjeno proizvodnjo.

NEOKRNJEN STATUS

»Zanimivo je, da se je na referendumu odločilo v naši delovni organizaciji za tak način sodelovanja kar 98 % vseh zaposlenih,« pravi Peter Grošelj. »To niti ni tako čudno, če povem, da bo obdržala naša tovarna v sestavi podjetja maksimalen obseg pravic, ki jih ima lahko po zakonu, razen seveda tistih, ki ne bi že vnaprej zagotavljale enotnosti in skupne poslovne usmeritve...«

Skoraj soglasna odločitev delavcev Lesne industrije 22. julij iz Idrije je razumljiva. Lesna in pohišvena industrija v Idriji bo obdržala sedanjo organizacijo samoupravljanja, še vnaprej bo imela samostojen račun in bo samostojno odločala o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Imela bo svoj račun v banki in svoje sklade.

A. ULAGA

indeks 99,6 odstotka za celotno občino. Močno pa so se gospodarske organizacije orientirale na izvoz. V prvih štirih mesecih je samo industrija izvozila za preko 16 milijonov starih dinarjev, kar predstavlja 16,5 odstotkov od celotne industrijske proizvodnje. Pri tem pa je treba poudariti, da posameznim gospodarskim organizacijam otežakča izvoz problem kreditiranja. V primerjavi z istim obdobjem preteklega leta je doseženi izvoz v letošnjem letu višji za 4,7 odstotka. V celotnem izvozu je konvertibilno področje udeleženo z 71,3 odstotka. Gospodarske organizacije so plan izvoza za prve štiri mesece dosegle s 35,0 odstotka, kar je v skladu z dinamiko izvoza

B. F.

Prejeli smo poročila o problematiki zaposlovanja in izobraževanja mladine ter ukrepih Mestnega sindikalnega sveta Ljubljana na tem področju. Takrat smo tudi omenili, da so ljubljanski sindikati skupaj s komunalnim zavodom za zaposlovanje, s predstavniki gospodarskih organizacij, šol in občinskih skupščin sklenili pripraviti posvetovanja o vključevanju mladine v uk in zaposlitev. Zdaj, ko so ti posveti z nami, lahko samo vnovič ugotovimo, da delovne organizacije niso posvetile dovolj pozornosti planiranju kadrovskih potreb, izobraževanju in strokovnemu usposabljanju delavcev, skratka svoji kadrovski politiki. Prav tako pa so ti posveti razkrili, da bomo morali začeti reševati vprašanja zaposlovanja mladine velik

Ne samo enkratna akcija

bolj sistematično, dolgoročno, v sodelovanju vseh prizadeležih, to je gospodarskih organizacij, šol, ustanov, ki se ukvarjajo s poklicnim usmerjanjem mladine. Res je, da intenziviranje gospodarjenja vpliva na zmanjšanje potreb po delavcih in da zato lahko tudi pričakujemo, da tudi v prihodnje ne bomo povsem odpravili nasprotij med potrebami gospodarstva in željami po zaposlitvi.

Posveti pa so opozorili zlasti na dva problema:

● Ob izrednem pomanjkanju učnih in delovnih mest moramo usmeriti vsa prizadevanja v to, kako odprti takoj čimveč delovnih učnih mest za mladino, ki letos zapuša osemletke.

● V prihodnje pa se pri razreševanju te problematike ne bomo mogli več zadovoljiti samo z občasnimi akcijami, temveč bo morala postati skrb za zaposlovanje mladine načrtna, proučena in med seboj usklajena aktivnost vseh prizadeležev dejavnikov.

Spričo izredne aktualnosti problema, kam z mladino, ki letos zapuša šole, pa naj opozorimo na nekaj sklepov z omenjenih posvetovanj Mestnega sindikalnega sveta Ljubljana.

● Vse gospodarske organizacije naj čimprej vnovič preanalizirajo letošnje potrebe po učnih in delovnih mestih, samoupravni organi pa naj zahtevajo od strokovnih služb dolgoročneje programe kadrovskih potreb, upoštevaje pri tem razvojne možnosti podjetij.

● Pri odpiranju novih delovnih mest naj delovne organizacije prouče strukturo zaposlenih upokoencev in vseh drugih pogodbeno zaposlenih.

● Skrb za izobraževanje in strokovno usposabljanje terja tudi načrtno izoblikovano politiko študiranja. Do danes pa nismo stipendirali tistih, ki so najbolj nadarjeni, najbolj prizadevni in ki obenem najbolj potrebujejo denarno pomoč pri študiju. Tako je služba zaposlovanja letos prvič poskušala zaslediti tisto nadarjeno mladino, ki zaradi neugodnih materialnih pogojev ne more nadaljevati študija. Podatki razkrivajo, da kakih 180 mladincev in mladink ne bi moglo nadaljevati šolanja; služba za zaposlovanje bo 38 omogočila nadaljnje šolanje, za preostale pa naj bi se prvenstveno zavzele delovne organizacije.

● Poklice, za katere se mladina iz najrazličnejših vzrokov ne odloča, bo treba predstaviti mladini ter jo hkrati seznaniti z možnostmi napredovanja in nadaljnjega usposabljanja; kar pa zadeva odpiranje učnih mest v storitvenih dejavnostih, je število novih delovnih mest neposredno odvisno od davčne politike. Tako bi lahko zlasti zasebne obrtnike v večji meri zainteresirali za sprejem mladine v uk z ustreznimi davčno politiko.

● Republiški zavod za socialno zavarovanje mora učiti tudi vprašanje, kako zdravstveno zavarovati mladino, ki nima možnosti nadaljevati študija ali pa se ne more zaposliti.

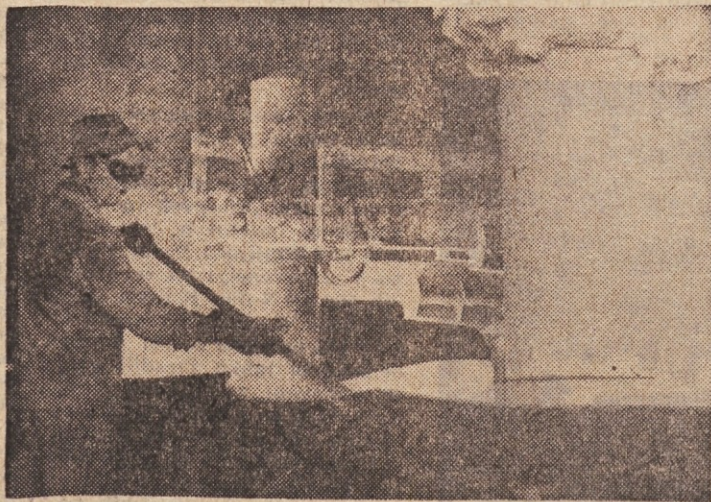
J. V.



PROIZVAJAMO:

- kalcium karbid
- elektrokorund
- ferolegure
- umetna gnojila
- komprimirane pile

TOVARNA DUŠIKA RUŠE



S SVOJIMI KVALITETNIMI IZDELKI SE PRIPOROČAMO
ZA CENJENA NAROČILA

OB DNEVU BORCA ČESTITAMO VSEM SODELAVCEM!

Druga generacija dijakov industrijske šole VEGA Ljubljana je te dni zapustila šolske klopi. Po kratkih počitnicah bo vseh 28 diplomantov prevzelo svoja prva delovna mesta v matičnem podjetju, ki letno daje 33 milijonov S-din oziroma 4,82 % od bruto osebnih dohodkov samo zato, da bi v lastni šoli prišlo do tistih kadrov, ki jih najbolj potrebuje za svojo proizvodnjo



Diplomanti ob svečani podelitvi spričeval o zaključnem šolanju



Najboljše tri dijake (Marijo Kapljenik, Angelo Mihec in Danila Kaiča — od leve proti desni) so še posebej nagradili z diapropjektorji VELUX — proizvodom podjetja VEGA

LETOŠNJE DELOVANJE ZASAVSKIH OBČINSKIH KNJIŽNIC

PO USTALJENI POTI

● Več denarja kot lani bo dobila le knjižnica v Trbovljah ● V Zagorju še zmeraj pridno skrbijo za nakup vseh novih izdaj ● Hrastničani še zmeraj upajo na nove, ustreznejše prostore

Te dni bo sicer v zasavskih knjižnicah nekoliko manj obiskovalcev kot sicer, to pa ne pomeni, da se bo na knjižne police usedel prah. Številni izposojevalci si bodo, kot vsako poletje, vzeli še več knjig, saj skoraj ni oddiha, počitnic brez dobrega čtiva. Pravijo, da si ljudje poleti raje sposojajo knjige lažjega žanra, čtivo, ki ne zahteva veliko poglobljanja in naporov. Do podobnih zaključkov so se dokopali tudi v zasavskih knjižnicah, zato so pohiteli pripraviti temu primerne knjige.

Letošnje delovanje vseh zasavskih knjižnic se odvíja po ustaljeni poti. Obisk v prvem polletju je bil zadovoljiv. V Trbovljah sicer ugotavljajo rahlo nazadovanje števila bralcev, vendar so kljub temu izposodili že do konca maja okoli 12.000 izvodov. Trboveljski knjižnici se je letos posrečilo dobiti milijon S-din več kot lani. Glede na to bodo letos razpolagali s 5 milijoni 500.000 S-din. To pa kljub temu ne bo zadoščalo za nakupe vseh novitet. Razveseljivo pa je, da je še zmeraj največ bralcev med trboveljsko mladino. Glede na to bo moralo knjižnično vodstvo še v večji meri prisluniti željam pa tudi potrebam mladih ljudi in jim priskrbeti dobro čtivo.

V zagorski delavski knjižnici so v prvih petih mesecih letos kupili 270 novih edicij. Skrb za stalno izpopolnjevanje knjižnega fonda je več kot očitna, pa čeprav se je treba tu in tam zadovoljiti. Vendar v zagorski knjižnici menijo, da letošnji izbor knjižnih izdaj ni tako kakovo-

sten kot lani. Z 8.000 letos izposojenimi knjigami je knjižnica dosegla napredek glede na isto obdobje lani. Med bralci je vedno več odraslih, razširil pa se je tudi krog mlajših ljubiteljev dobre knjige. Sicer pa v zagorski knjižnici trenutno skušajo realizirati dolgoletno zamisel. Gre za uredništev ustanovitve pionirske knjižnice. Svet za kulturo občinske skupščine je namreč lani 80 % svojih proračunskih sredstev soglasno namenil za nakup opreme oziroma izdelavo načrtov za pionirski oddelk. Načrti so pripravljeni, zdaj bo treba najti še preostali denar za opremo. Računajo, da bo knjižnica prostorna, saj bodo lahko na njene police

uvrstili okoli 4.000 knjig.

Delovanje hrastniške knjižnice še zmeraj ni urejeno. Še vedno nimajo primernih prostorov in še zmeraj občinski proračun ne kaže kdo ve koliko razumevanja za to pomembno kulturno dejavnost. Zato imajo praktično dve knjižnici, nobena pa ni dobro in primerno urejena. Rešitev je v združitvi obeh institucij. Rešitve pa brez prostorov ne bo. Zvezo kulturno-prosvetnih društev čaka zatorej prav posebno odgovorna naloga. Odgovornost do osrednjega kulturnega problema pa bi se morala razširiti tudi na občinsko skupščino in njene strokovne službe.

M. V.

KAKO SPOŠTUJEMO DOGOVOR

PO SLEDIVIH PRIPOROČILA
IZVRŠNEGA SVETA

SR SLOVENIJE O FINANCIRANJU
DRUGOSTOPENJSKEGA ŠOLSTVA

V MURSKI SOBOTI OČITNO POMANJKANJE ODGOVORNOSTI

Ob gornjem naslovu sem imel seveda v mislih predvsem delovne organizacije, ki vse bolj pozabljajo na to, da je dejavnost šol druge stopnje še vedno v veliki meri odvisna od tega, kako spoštujejo posamezni delovni kolektivi priporočila Izvršnega sveta Slovenije o financiranju drugostopenjskega šolstva.

Obisk na skladu za financiranje drugostopenjskega šolstva v Murski Soboti je namreč pokazal, da delovne organizacije pošteno skoparijo in se izogibajo svojim obveznostim do šol. Večina delovnih organizacij se izgovarja. Nekatere upravičeno, več pa je seveda takih, ki enostavno nočejo ničesar slišati o republiškem dogovoru, češ »že sami težko shajamo, pa bomo še za druge skrbeli...«

Pri tem pozabljajo, da šole niso namenjene »drugim«, ampak v prvi vrsti njim samim. Njihovim delovnim organizacijam in njihovem naraščanju.

»Naš letošnji plan predvideva 70 milijonov starih dinarjev, dosežanja realizacija pa znaša komaj dobrih 13 milijonov, kar pomeni, da ni niti 20-odstotna...«, pravi JOLANKA HEKLIČ, referentka za šolski sklad v Murski Soboti. »Izpad v skladu je torej večji od vseh predvidevanj, nadaljnje financiranje srednjih šol pa povsem v zraku...«

Zanimivo je, da so v Murski Soboti izpolnile svoje obveznosti do sklada predvsem manjše delovne organizacije in da so povsem odpovedale večje. Tako do prvega tega meseca niso še ničesar nakazale skladu za financiranje drugostopenjskega šolstva med drugimi tudi naslednje delovne organizacije: Kroj Murska Sobota, PTT podjetje, Lesnina Murska Sobota, Prekmurski magazin, Zavarovalnica, Mlinopek Murska Sobota, Merkur Murska Sobota itd.

Vseh, ki se izogibajo svojih obveznosti do šol, res nima smisla naštevati, saj šteje večina delovnih organizacij na območju sklada za financiranje drugostopenjskega šolstva v Murski Soboti med tiste, ki jim ni dosti mar, kaj bo za osnovno dejavnost šol, če bodo le-te že jutri ostale povsem brez sredstev.

»Sklad je brez rezerv,« pravi Jolanka Heklič. »Šole so doslej prejele 50 odstotkov planiranih sredstev, perspektive za drugo polovico leta pa so danes vse prej kot spodbudne. Doslej je še nekako šlo, letos pa se je zataknilo. Prav na račun premajhnega dotoka sredstev od delovnih organizacij smo morali med drugim ustaviti gradnjo prizidka za ekonomsko šolo. Res ne vem, kaj bo jutri...«

Naj ugotovim, Jolanka Heklič dodamo tudi dejstvo, da so se letos poleg delovnih organizacij slabo izkazale tudi občine. Marsikatero pikro bi lahko napisali predvsem na račun Ljutomera in Radgone, ki sta doslej nakazala le od 30 do 35 odstotkov od planiranih sredstev. To pa je za nemoteno osnovno dejavnost drugostopenjskih šol kljub vsemu malce premalo.

In če po eni strani grajam, moramo po drugi strani omeniti, da izpolnjuje občina Murska Sobota svoje obveznosti do šol stoodstotno. Saj do danes ne dolguje skladu niti dinarja.

Na črnem seznamu delovnih organizacij, ki vse do konca prve polovice letošnjega leta še ničesar niso nakazale skladu za financiranje drugostopenjskega šolstva, je med drugim tudi **Tovarna mesnih izdelkov — KIK Pomurka**.

Štefan Merklin, sekretar tega podjetja, nam je o oddajanju sredstev oziroma »neoddajanju« sredstev v korist šolstva povedal tole:

»Medtem ko smo lansko leto v redu nakazali svoj delež, letos naši samoupravni organi niso sklenili še ničesar konkretnega. Na delavskem svetu smo se sicer načelno zedinili, da damo del naših bruto osebnih dohodkov v korist sklada za šolstvo, dokončni sklep pa smo, zaenkrat preložili. Vsekakor pa sklada za šolstvo ne bomo pustili na cedilu...«

Glede na številne delovne organizacije, ki so letos odpovedale svojo pomoč srednjim šolam, so takšne obljube vsekakor spodbudne. Res pa je, da šole danes krvavo potrebujejo sredstva in da ne morejo v nedolgem živeti na račun obljub, saj je šolski sklad v Murski Soboti povsem brez vsakršnih rezerv.

Casa za odlašanje torej ni več toliko, kot si to danes še marsikje predstavljajo!

Omenili smo že, da so v letošnjem letu obrnile hrbet skladu za financiranje drugostopenjskega šolstva v Murski Soboti predvsem večje delovne organizacije.

Resnici na ljubo je treba zapisati, da šteje mednje tudi **Tovarna oblačil, perila in pletenin Mura**. Medtem ko so v minulem letu nakazali samoupravni organi v tej delovni organizaciji skladu za financiranje drugostopenjskega šolstva dobrih 13 milijonov starih dinarjev, so ostali letos povsem gluhi za potrebe srednjih šol na svojem območju.

Od kod kar naenkrat tak odnos do financiranja šol druge stopnje...?

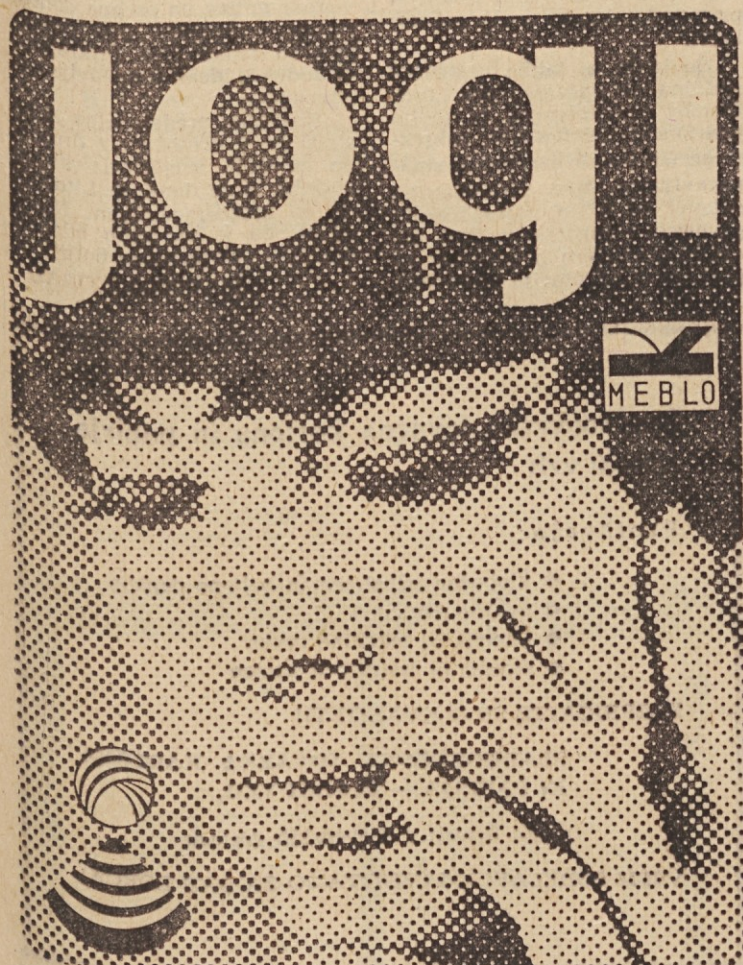
Na naše vprašanje odgovarja Viljem Haki, direktor Mure, takole:

»Vedno smo imeli v našem podjetju razumevanje za potrebe šol, saj vemo, da so minili časi, ko smo shajali tudi brez izobraženih ljudi. Naš delavski svet se sicer načelno povsem strinja, da moramo tudi mi malce zategniti pas in oddvojiti del svojih bruto osebnih dohodkov v korist šol druge stopnje. Vsi skupaj pa v Muri menimo, da so obče v prvi vrsti dolžne, da napravijo red v svojih proračunih, da skrbijo svojo široko mrežo administracije in prispevajo za šolstvo malce več v primerjavi s tem, kar dajejo danes. Mar ne...? Popolnoma napačno se mi zdi, da v slehernem primeru zvrčamo breme družbene reforme izključno na pleča delovnih organizacij. Zakaj...? Menim, skratka, da je treba najprej poskrbeti za red na občini. Šele potem se bomo odločili, kakšen bo naš delež v korist drugostopenjskega šolstva.«

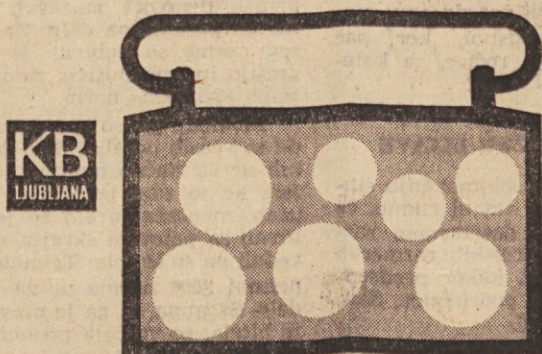
Za odvečno administracijo na občini in proračun, ki ne ustreza potrebam, se vsekakor ne moremo potegovati. Posebno, če je temu res tako. Samoupravne organe Mure in druge, ki menijo enako, pa si skromno dovoljujemo spomniti na to, da velja v vsakem primeru do konca letošnjega leta priporočilo Izvršnega sveta SR Slovenije, ki pravi, naj bi delovne organizacije oddvajale 1 odstotek od svojih bruto osebnih dohodkov v korist šol druge stopnje.

Kolikor se bodo namreč delovne organizacije še vnaprej samo izgovarjale, namesto da bi dale sredstva za drugostopenjsko šolstvo, bo treba na jesen pač nekatere šole zapreti, ne glede na slabo ali dobro poslovanje občinskih skupščin.

ANDREJ ULAGA



NAGRADNO ŽREBANJE



PRI KREDITNI BANKI IN HRANILNICI LJUBLJANA za vlagatelje vseh vrst vezanih vlog, tudi stanovanjskih in kmetijskih, ki bodo imeli 31. avgusta 1967 vloženi najmanj 2.000 N-din na odpovedni rok nad eno leto.

NAGRADE:

- 1 avtomobil Zastava 1300
- 2 avtomobila Zastava 750
- 2 motorni žagi Alpina
- 5 pralnih strojev Castor
- 10 peči na olje Gibo
- 5 prenosnih televizorjev
- pohištvo po izbiri v vrednosti 2.500 N-din
- 20 transistorjev
- 10 električnih mešalnikov
- 10 garnitur kuhinjske posode
- 10 sušilnikov za lase

KREDITNA BANKA IN
HRANILNICA LJUBLJANA

Če zatajijo politične sile...

Predolgo sem že novinarka, da ne bi vedela, koliko je ura, kadar mi v kaki tovarni onemogočijo razgovor s proizvodnimi delavci. V Litostroju, kjer je 11. junija 600 finalistov za štiri ure prekinilo delo, niti njihovih samoupravnih predstavnikov niso hoteli poklicati, češ da bi jih motila pri delu. Sekretarju podjetja sem zaman dopovedovala, da se moram pogovoriti z »uporniki«, če naj javnost pravilno informiram o neprijetnem junijskem dogodku.

Vprašanje pa je, če v Litostroju vsi želijo, da javnost zve resnico. Naj bo že moj dvom upravičen ali ne, drži, da mi je upravni in družbeno-politični vrh litostrojskega kolektiva nekoliko drugače pojasnil vzroke nezadovoljstva med finalisti, kakor »uporniki«, ki sem jih popoldne obiskala doma.

KDO KOGA SLEPI?

Neposredni povod »upora« naj bi bila spremenjena in prepozno pojasnjena delitev osebnih dohodkov. Sekretar podjetja in drugi informatorji so mi dejali, da gre za majčkeno nerodnost: IBM oddelek da je hitreje izračunal mesečne osebne dohodke, kakor so delavce seznanili z najnovejšimi sklepi upravnega odbora glede delitve. Nekaj »bruto listkov« da je bilo že razdeljenih, ko so na oglasni deski objavili pojasnila, zakaj ukinjajo progresivni faktor (posebno stimulacijo za preseganje norme oziroma za produktivnost) in ne izplačajo več kot 15 % preseg planirane mase osebnih dohodkov. Kdo je zakrivil to zamudo, pa da še podrobneje raziskujejo.

Takšna razlaga prekinitev dela bi morda zadoščala, preden so v Litostroju uvedli delavsko samoupravljanje. Še takrat bi vsaj jaz želela zvedeti, zakaj ni vodstvo malo poprej razpravljalo in sklepalo o delitvi spremembi ter angažiralo političnih delavcev, da bi jo kolektivno obrazložili.

Ker imajo v Litostroju že osem let delovne enote, pa se mi zdijo sklicevanje na prepozno informiranje kolektiva ne le nepričljivo, ampak celo — navno. Ali delovne enote nimajo nobene besede pri delitvi osebnih dohodkov ali pa njihova beseda nič ne velja?

Ne vprašujem tjavdan.

POGOVOR DOMA...

Med mojim intervjuvanci je bil namreč tudi član sveta v delovni enoti finalistov, ki mi je povedal naslednje:

»V četrtek, to je en dan pred izdajo bruto izplačilnih listov, se je naš obratni delavski svet sestel. Zvedeli smo za delitvene spremembe in tudi, zakaj se je upravni odbor odločil zanje. Prav nas, finaliste, sta ukinitev progresije in limitiranje osebnih dohodkov najbolj prizadela. Še nikdar nismo toliko garali, kot zadnje mesece, da bi izpolnili proizvodni plan. Popoldne smo hodili večkrat prostovoljno v tovarno, nazadnje naj bi bili kaznovani zaradi tega... Izračunali smo namreč, da delavec, ki je za 26 % presegel normo, dobi po novem 4 stare tisočake manj kot tisti, ki jo je samo 96 % izpolnil. Sam sem v maju za 35 % presegel normo, prikrajšan sem bil za 29 starih tisočakov. Z ukinjenjem progresije sem izgubil 25 jurjev, zaradi velikega presega norme pa 4 jurje...«

Očitajo nam, da norme visoko presegamo, obenem smo pa globoko pod proizvodnim planom. To je res, do konca pol leta bomo plan samo 32 % izpolnili, pogledali pa naj bi še, kakšen je ta plan. Več kot naredimo, ne moremo narediti. Vsi člani našega sveta smo teh mi-

sli. Materiala večkrat ni, dokumentacijo predolgo sestavljajo, nam pa ostaja premalo časa za izdelavo. Kot sem že rekel, prihajamo še popoldne nazaj, da se rok izdelave ne bi preveč zavlekel, upravni odbor pa nam šteje pridnost v slabo.

Se vam ne zdi, da ima ta delavec prav in da bi osrednje samoupravno vodstvo moralo pred delitvenimi spremembami razpravljati o pripombah finalistov in njihovega samoupravnega vodstva? Zlasti, ker kronično neizpolnjevanje plana utemeljujejo tudi s slabo organizacijo dela, s konstrukcijskimi pomanjkljivostmi, zaradi katerih morajo izdelke popravljati...

KUHALO SE JE ŽE OSEM ALI DEVET MESECEV

Litostroj je po uveljavitvi gospodarske reforme bredel v vedno večjo krizo. Livarnam je začelo zmanjkovati naročil, številno dolžnikov in dolgovi za dostavljeno investicijsko opremo so naraščali, na prenekatere licitacije je Litostroj propadel, ker inozemske firme prodajajo opremo na večletni kredit, medtem ko Litostroj nima ustreznega kapitala...

Po najnovejših podatkih dolgujejo kupci Litostroju že 6 milijard starih dinarjev. Zenica bo uvozila za dve milijardi in pol investicijske opreme, ker jo dobi na dvajsetletni kredit, Litostroj se mora odpovedovati tudi gradnji cementarn, hidroelektrarn, črpalk za kanal med Donavo in Tiso zaradi svoje kreditne nesposobnosti.

Vse te objektivne težave vzbujajo v litostrojškem delovnem kolektivu malodušje in negotovost, pa tudi nezadovoljstvo. Že dolge mesece namreč celoten delovni kolektiv ne prejema planiranih osebnih dohodkov. Livarji, ki jim primanjkuje dela, bi silno malo zaslužili, če jim ne bi z izravnalnimi faktorjem umetno zviševali osebnih dohodkov, drugim, produktivnejšim delovnim enotam pa odzemanli.

Delavci, s katerimi sem govorila, so mi trdili, da so zaradi te izravnave prejeli mesečno tudi po 20 do 30.000 starih dinarjev manj, kot bi morali po svojih startnih osnovah. Iz meseca v mesec pa so jih predstojniki tolažili, da bo prihodnji mesec bolje... V juniju pa so bili še bolj udarjeni.

Kje so bile ves ta čas politične sile Litostroja in kaj so počeli sveti delovnih enot?

SINDIKAT NIMA ROČICE

Zvedela sem, da niti sveti delovnih enot niti sindikalni pododbori v nekaterih obratih niso delavni. Ne sestajajo se, niti ne obveščajo samoupravnega in družbeno-političnega vrha Litostroja o problemih. Šefi de-

lovnih enot pa da na sejah centralnih samoupravnih organov načenjajo obrobna vprašanja, vendar pa puščajo osrednja proizvodna vprašanja.

Glavni direktor mi je rekel, da bi on ali kdorkoli rad prišel na seje obratnih delavskih svetov, če bi jih povabili...

Predsednik izvršnega odbora sindikalne podružnice se je pritožil nad sindikalnimi pododbori, češ da niti letnih programov dela niso sestavili in da so silno pasivni, vajeni dirigiranja.

Finalisti pa pravijo:

»Kdo pa sklepe in predloge delovnih enot resno jemlje in upošteva? Marsikaj smo že predlagali in zahtevali, pa nismo uspeli. Ščasoma izgubiš veselje in voljo...«

Njihove izjave je podprl tudi predsednik njihovega sindikalnega pododбора:

»Kar se tiče organizacije proizvodnje, delitve osebnih dohodkov in drugih pomembnih vprašanj, nimamo ne delovne enote ne sindikat nobene besede. Vse je prepuščeno organizacijskemu oddelku, tehnični službi in upravi...«

Leto dni se je proizvodnja selila, premeščali so stroje in drugo opremo, menjavali organizacijo dela in osebne zadolžitve. Svojemu »višjemu predstojniku« so izdelčni referenti (predsednik sindikalnega pododбора v delovni enoti finalistov je izdelčni referent) povedali, da se jim reorganizacija ne zdi v celoti potrebna in dobra, ta pa jih je zavrnil: »Tako je predvidel naš organizacijski oddelk in tako bo vsaj štiri leta...«

Spremenjene delitve osebnih dohodkov v juniju pa predsednik sindikalnega pododбора članstvu ni mogel pojasniti, ko pa je za to zvedel šele od nekoga delavca...

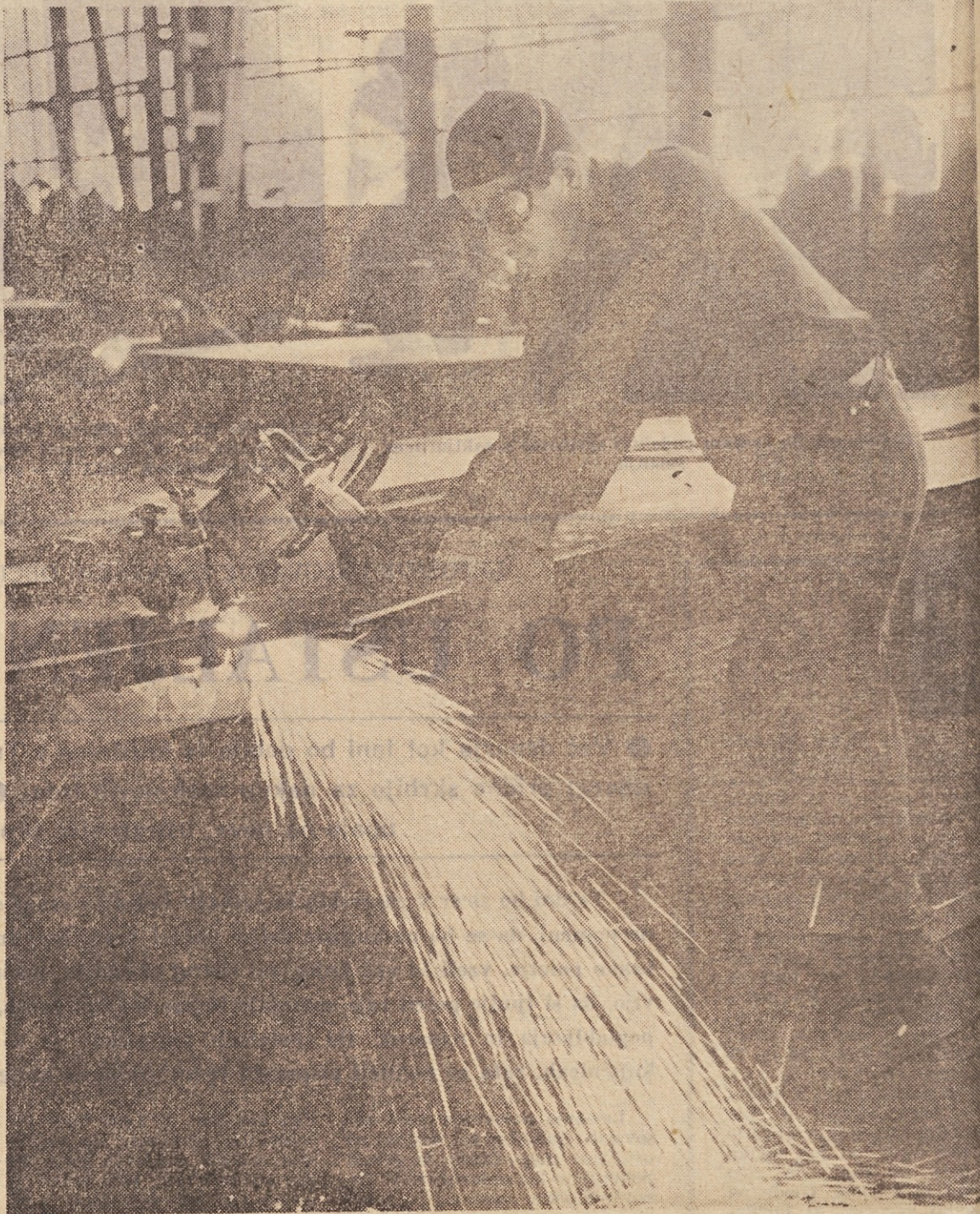
Predsedniku sindikalne podružnice je ob tej izjavi predsednika pododбора postalo nerodno, kajti malo poprej mi je rekel, da je dal sindikat pobudo za realnejšo delitev osebnih dohodkov, češ da so startne osnove previsoke glede na naraščajoče materialne stroške.

Videti je bilo tudi, da predsednik sindikalnega pododбора ve za »morne notranjih problemov«, ki so sodu izbil dno, ni jih pa sporočil osrednjemu sindikalnemu vodstvu, ker pač »sindikat nima ročice, za katero bi zagrabil...«

NAVZKRIŽNE IZJAVE

Ob takšnem pojmovanju sindikalnega dela res ni čudno, če sem po okrog deseturnem razgovoru o litostrojških razmerah jaz več vedela, kakor predsednik sindikalne podružnice. Sam mi je to priznal.

Upravni in družbeno-politični vrh o marsičem govori eno, neposredni proizvajalci pa drugo. Ročice, ki bi na obe strani pre-



našala mnenja, jih soočevala, razčističevala, pa ni...

Naj navedem samo nekaj navzkrižnih izjav:

Glavni direktor mi je rekel, da so imeli finalisti za maj ves material zagotovljen in bi proizvodni plan morali izpolniti, finalisti pa so trdili, da elektro-monterji — ob sedanji zasedbi — ne morejo opraviti 1600 norma ur, kot je zahteval plan. Rezultat nerealnega planiranja: 459 ton proizvodnje namesto 1400. Ker so osebni dohodki odvisni od izpolnjevanja plana, so slabi planerji naredili vsemu delovnemu kolektivu, še posebej pa finalistom, medvedjo uslugo.

Predstavniki Litostroja pojasnjujejo, da je neskladje med proizvodnimi rezultati in osebnimi dohodki nastalo tudi zato, ker so normiranci in tehnologji na pritisk delavcev zniževali norme za posamezna dela. Za preseg norme so dobivali še progresijo in razumljivo, zato niso želeli »napetih« norm.

Finalisti pa so mi povedali, da so včasih porabili 5000 delovnih ur za tlačno napravo, medtem ko jo zdaj izdelajo v 2300 urah, montaža turbin se je časovno za polovico skrajšala, povedali pa so še tole: Tehnolog je priznal 2000 norma ur za neko delo. Skupina, ki ga je prevzela, je hitela, se vračala popoldne v Litostroj, da bi čimprej opravila nalogo in čimveč zaslužila. Ko pa je tehnolog videl, da prehitro napredujejo, jim je »od-

štugal« 900 norma ur. In — odtelej se delavci ne ženejo več...

Vrh podjetja trdi, da imajo v operativni precej novincev. Najboljši delavci da so jim ušli v druga podjetja, kjer lahko bolje zaslužijo. Neposredni proizvajalci pa se pritožujejo, da so preveč prepuščeni sami sebi. Mojstri takoj jutraj odidejo v plansko — termiski oddelk, in »jih ne vidiš ves dan«. Če komu zmanjka dela, včasih išče po celotno uro mojstra... Toda če delavec kaj narobe naredi, mora napako zastonj popraviti in za kazen dobi celotno delo samo 90 % plačano, če pa nastaja zaradi slabih načrtov in konstrukcij večmilijonska škoda, niso kaznovani neposredni krivci. S temi popravili izgubi operativna ogromno časa. Ker trpita tudi proizvodni plan in rok dobave (Litostroj plačuje ogromno penalov), so proizvajalci finančno prizadeti, četudi niso ničesar krivi.

Se in še bi lahko naštevala različna tolmačenja istih problemov v Litostroju, ki sodijo pod skupni imenovalec: subjektivne težave ali nerazvito samoupravljanje. Med proizvodnimi delavci se širijo najrazličnejše govorice o protekcionizmu pri delitvi stanovanj in sredstev za gradnjo in adaptacijo stanovanj.

o slabi zasedbi nekaterih strokovnih služb, o prevelikem številu režijskih delavcev itd. itd., na katere pa nihče ne reagira, četudi so jih proizvajalci žolčno povedali že na letni sindikalni skupščini lani v decembru.

ZA ZDAJ — OBLJUBE

Samoupravno vodstvo Litostroja je po teh junijskih nemirih obljubilo, da bo osebna odgovornost za ves delovni kolektiv enako zaostrena in da bo delitev osebnih dohodkov temeljito revidirana ter izboljšana stimulacija za delo. Seveda po predhodni temeljiti analizi dosežanj delitve.

Mislim, da bi v Litostroju vsaj zdaj morali upoštevati tudi mnenja operativcev in njihove dobre pobude glede planiranja, organizacije dela in strokovnosti posameznih služb. Vse to vendar vpliva na osebne dohodke in neposredne proizvajalce gmotno lahko zelo prikrajšuje — tudi ob idealno sestavljenem pravilniku.

Kovinska predelovalna industrija bo v prihodnje z družbeno pomočjo kreditirala kupce, obljuba je že dana, in Litostroj ne bo brezperspektiven. Nujno pa je, da v notranjih odnosih marsikaj spremenijo na bolje.

MARIOLA KOBAL



**LESNA INDUSTRIJA
PIVKA**

Preden se odločite za nakup kosovnega pohištva, ZAHTEVAJTE KATALOG IN CENIK PODJETJA!

- proizvaja tudi kvalitetno priznane vezane in panel plošče
- plemenite in slepe furnirje
- lepljene sežene in naslone
- lesno embalažo
- žaga mehki in trdi les



**KOLEKTIV
RUDNIKOV SVINCA
IN TOPILNICE
MEŽICA**

ČESTITA

ZA RUDARSKI PRAZNIK VSEM STANOVSKIM TOVARISEM IN KLICE

SREČNO!

Sladkogorska tovarna kartona in papirja Sladki vrh

Proizvaja:

- klobučne nebeljene in beljene papirje
- ovojne papirje
- papirje za tekstilne cevke
- strešni in izolacijski karton

PREPRIČAJTE SE O KVALITETI!

**SLADKOGORSKA TOVARNA KARTONA
IN PAPIRJA — SLADKI VRH,**

pošta Šentilj v Slovenskih goricah

VSEM SODELAVCEM ČESTITAMO ZA DAN BORCA!